

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Sociální sítě ve volném čase žáků druhého stupně ZŠ

Vypracovala: Iveta Klustová
Vedoucí práce: PhDr. Iva Žlábková Ph.D

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucí práce PhDr. Ivě Žlábkové Ph.D. za odborné vedení a poskytnutí cenných rad a informací při zpracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mi pomohli při realizaci výzkumného šetření.

Anotace

Tato bakalářská práce se zaměřuje na sociální sítě ve volném čase žáků druhého stupně základních škol. Teoretická část zpracovává problematiku volného času obecně a popisuje možnosti trávení volného času dětí. Tématem následujících kapitol jsou sociální sítě a možná rizika s nimi spojená. Ve výzkumné části jsou analyzovány a interpretovány poznatky z výzkumu, který byl proveden metodou dotazníkového šetření. Respondenty byli žáci druhého stupně základních škol. Cílem výzkumné části je zjištění o způsobech využívání sociálních sítí ve volném čase žáků.

Klíčová slova: volný čas, sociální sítě, rizikové chování na internetu, pravidla bezpečného užívání internetu

Annotation

This bachelor thesis is focused on the social networks during the leisure time of the pupils of elementary schools. The theoretical part is aimed to the problems of leisure time in general and describes the possibilities of spending the leisure time of the children. The following chapters describe social networks and the possible risks associated with them. The research part analyzes and interprets the research findings, which were done by the questionnaire survey method. Respondents were pupils of the second grade of elementary schools. The target of the research part is to find out the ways regarding social networks in the pupil's leisure time.

Keywords: leisure time, social networks, risk behaviour on the Internet, safe Internet use rules

Obsah

Úvod.....	7
I. TEORETICKÁ ČÁST	8
1 Volný čas.....	9
1.1 Pohledy na volný čas.....	10
1.2 Výchova mimo vyučování	11
1.3 Možnosti trávení volného času	12
1.4 Charakteristika žáků druhého stupně ZŠ	18
1.5 Shrnutí	19
2 Sociální sítě.....	21
2.1 Rizikové chování na sociálních sítích.....	26
2.2 Prevence	29
2.2.1 Možnosti prevence	30
2.3 Shrnutí	33
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	35
3 Výzkumné šetření	35
3.1 Výzkumný problém.....	35
3.2 Cíle výzkumu	35
3.3 Výzkumné otázky	36
3.4 Výzkumná metoda	36
3.5 Výzkumný soubor	36
3.6 Místo šetření.....	37
4 Analýza a interpretace dat.....	38
4.1 Rozdělení respondentů podle pohlaví, bydliště a třídy	38
4.2 Množství a způsob trávení volného času	40

4.3 Používání sociálních sítí.....	43
4.4 Vnímaná rizika na internetu.....	46
4.5 Pravidla bezpečného užívání internetu	51
5 Vyhodnocení výzkumných otázek	58
6 Diskuse.....	60
Závěr	63
Seznam použitých zdrojů.....	65
Příloha.....	71
Seznam grafů	75
Seznam tabulek	76

Úvod

„Internet a jeho kult anonymity fakticky poskytují paušální imunitu komukoliv, kdo chce říct cokoli o komkoliv, a v tomto smyslu by se jen těžko hledalo morálně pokřivenější využití konceptu svobody slova.“¹

K volbě tohoto tématu o sociálních sítích ve volném čase mě inspirovala moje zkušenost ze zaměstnání v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. V tomto zařízení jsem pracovala s dětmi všech věkových kategorií, ale nejčastěji s žáky druhého stupně základní školy a měla jsem možnost sledovat, jak tráví svůj volný čas. Byla jsem překvapená, že nejraději trávily tyto děti svůj volný čas na sociálních sítích, psaly si s přáteli ale i s cizími lidmi a sdílely své fotografie. Proto jsem se rozhodla zjistit, jak ostatní děti v tomto věku tráví svůj volný čas a v jaké míře se věnují sociálním sítím, k čemu je využívají a zda vnímají internet jako nebezpečný a rizikový.

Práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část. Cílem práce je seznámit čtenáře s problematikou sociálních sítí a volného času. V teoretické části se nejprve zaměříme na definici volného času, na jeho funkce a jak je na volný čas pohlíženo v různých oborech. Budeme se věnovat možnostem, které mají děti pro trávení volného času. V druhé kapitole se seznámíme s pojmem sociální sítě a popíšeme jednotlivé typy sociálních sítí. Zaměříme se na možná rizika při používání sociálních sítí, mezi které patří kyberšikana, kybergrooming, kyberstalking a sexting. Budeme se věnovat oblasti prevence, obecně vysvětlíme pojem prevence a blíže popíšeme jednotlivé druhy prevence. Vysvětlíme si možnosti prevence ze strany rodičů, ze strany školy a vrstevníků. Na závěr budou zpracována pravidla chování, která by měla být respektována při užívání internetu.

V praktické části budeme zjišťovat pomocí dotazníkového šetření, jak žáci tráví svůj volný čas, zda se ve svém volném čase věnují sociálním sítím a k čemu sociální sítě využívají. S užíváním sociálních sítí je spojeno také velké množství rizik, která mohou potkat každého uživatele. Proto budeme zkoumat, zda si žáci uvědomují možná rizika na internetu. Výskyt těchto rizik se dá snížit pomocí znalosti pravidel, jak se uživatelé mají na internetu bezpečně chovat. Závěrem výzkumu se zaměříme na ověření znalosti těchto pravidel. Získaná data poté budeme interpretovat a doplníme je grafickým znázorněním získaných údajů.

---

¹ DEEVER, Jeffery. *Kříže u cesty*. Ostrava: Domino, 2009, str. 5

I. TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část se zabývá několika hlavními pojmy, kterými jsou: volný čas, sociální sítě, rizikové chování na internetu a pravidla bezpečného užívání internetu. Základním tématem této práce je volný čas a možnosti trávení volného času. Volný čas je vymezen různými způsoby a lze na něj nahlížet z více hledisek. Další kapitoly teoretické části jsou věnovány sociálním sítím, jejich funkcím, typům a možným rizikům, jež mohou uživatele na sítích potkat. Na závěr teoretické části je vymezen pojem prevence a uvedeny možnosti, kterými lze předcházet rizikům na internetu a mezi tyto nástroje prevence patří též pravidla bezpečného používání internetu.

1 Volný čas

Následující kapitola se věnuje problematice volného času a možnostem, jak jej lze trávit. Pohledy na volný čas se liší v jeho chápání. Volný čas lze chápat jako opak doby nutné k práci a povinnostem. Je to doba, kdy si sami svobodně volíme své činnosti, děláme je dobrovolně a přinášíjí nám pocit uspokojení a uvolnění.² Je to čas, ve kterém člověk „*nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život.*“³ Dále je potřeba rozlišit volný čas v širším a užším smyslu. V širším smyslu spadá do volného času všechnen čas mimo čas strávený v práci. V užším smyslu se do volného času nezapočítávají pracovní činnosti ani činnosti s prací spojené, což je například cesta do práce. Dále do volného času nepatří též hygienické a sebeobslužné činnosti.⁴

Existují dva směry ve vymezení pojmu volný čas. První směr chápe volný čas pozitivně, a to jako dobu svobody, kdy se jedinec může realizovat podle svého zájmu a není do ničeho nucen. Druhý směr chápe volný čas negativně. Je to doba, která zbývá po splnění pracovních a nepracovních povinností a po uspokojení základních životních potřeb.⁵

Volný čas je v životě každého jedince velice důležitý a plní několik funkcí. Přispívá k obnově duševních sil pomocí zábavy a uvolnění, k obnově fyzických sil prostřednictvím pasivního či aktivního odpočinku, pomáhá kompenzovat neúspěch ve škole či v práci a může také sloužit jako prevence před rizikovým chováním. Široká nabídka volnočasových aktivit pomáhá jedinci hledat jeho smysl života, navazovat nová přátelství a partnerství, podílet a účastnit se na vývoji společnosti. Podporuje zdravý životní styl, chrání před chorobami a přispívá k celkovému rozvoji osobnosti.⁶

Volný čas je také prostorem pro socializaci, výchovu a vzdělávání. Vhodně vybrané aktivity ve volném čase přispívají k osvojování žádoucích sociálních rolí a kompetencí, které vedou k sociálnímu vzestupu osoby. Vzdělání nezískávají lidé pouze při výuce ve škole, ale i ve volném čase prostřednictvím médií, informačních a komunikačních

---

² PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času. Vyd. 2. Praha: Portál, 2001, s. 15.

³ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 13.

⁴ KAPLÁNEK, Michal. Čas volnosti - čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase. Praha: Portál, 2012, s. 25.

⁵ VÁŽANSKÝ, Mojmír a Vladimír SMÉKAL. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995, s. 23 – 24.

⁶ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 14-15.

technologií, zájmových, praktických činností a prostřednictvím života ve společnosti. Investice vyspělých států do vzdělávání a volnočasových aktivit jsou nezbytné pro rozkvět lidských zdrojů a pro kvalitní rozvoj společnosti. S vývojem společnosti se mění i náplň vzdělávání. Za významnou je dnes považována výchova k toleranci a rovnosti, respektování lidských práv, solidarita a multikulturní výchova. Kvůli zvyšujícímu se počtu mezinárodních setkání, rozvoji cestování a rostoucí se migraci je multikulturní výchova stále důležitější. Díky multikulturně zaměřeným volnočasovým aktivitám se mohou lidé sebevzdělávat i v této oblasti. Mezi hlavní znaky, které vhodně ovlivňují tuto výchovu, patří především kladné naladění účastníků a pozitivní skupinové klima, jež jsou součástí volnočasových aktivit konajících se hlavně v otevřených institucích a situacích sociálně aktivního rysu. Lidé se učí pochopit odlišnosti v chování cizinců a respektovat jinou kulturu především prostřednictvím hry či nějakého volnočasového projektu.⁷

1.1 Pohledy na volný čas

Na volný čas jinak pohlížejí psychologové, sociologové, ekonomové, zdravotníci i politici. Z hlediska ekonomického se jedná hlavně o množství finančních prostředků, jež je společnost schopna a ochotna investovat do zařízení pro volný čas, a zda se množství vynaložených prostředků vrátí, popřípadě v jaké výši. Výše investic státu do volného času vypovídá o vyspělosti státu, čím více stát investuje, tím je vyspělejší.⁸

Hledisko sociologické a sociálněpsychologické zkoumá, jak činnosti ve volném čase pomáhají socializaci jedince. Přispívají k utváření a formování mezilidských vztahů, k vytváření formálních a neformálních skupin založených na společném zájmu a ke kompenzaci vlivu dysfunkčních rodin a neúspěchu jedince.⁹

Z politického hlediska je významné, jakým způsobem a v jaké míře stát svými orgány zasahuje do volného času obyvatel, jakou vytváří školskou politiku a zda se pozornost dostatečně věnuje i zařízením pro volný čas. Mezi činnosti, kterými stát zasahuje do volného času, patří vytváření legislativy pro zájmové vzdělávání, zakládání zařízení pro volný čas, pomoc organizacím pracujících s dětmi a mládeží, odborná

---

⁷ *Výchova a volný čas: sborník příspěvků- mezinárodní konference o výchově a volném čase*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Sborníky, s. 17-18.

⁸ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2001 s. 17 – 20.

⁹ Tamtéž, s. 17 – 20.

příprava profesionálních i dobrovolných pracovníků a vznik míst pro spontánní aktivity dětí a mládeže.¹⁰

Dalším pohledem je zdravotněhygienický, který se zabývá vztahem mezi smysluplným využíváním volného času a zdravým tělesným i duševním vývojem. Důležité je respektovat křivku výkonnosti jedince při určité činnosti a vhodně uspořádat jednotlivé aktivity během dne. Vhodně zvolené aktivity ve volném čase slouží k rozvoji tělesnému, duševnímu i sociálnímu a pozitivně ovlivňují zdraví jedince.¹¹

Psychologické hledisko upozorňuje, že je potřeba při přípravě a realizaci volnočasové aktivity brát v úvahu také věkové a individuální zvláštnosti jedinců. Poslední je hledisko pedagogické, které se věnuje pedagogickému ovlivňování volného času. Dětem je nabízeno široké spektrum různých aktivit, z kterých si vybírají ty, jež je naplňují a uspokojují. Dobrovolně konané a správně pedagogicky motivované činnosti přispívají k celkovému rozvoji osobnosti. Zároveň smysluplné naplnění volného času přispívá k prevenci před rizikovým chováním.¹²

1.2 Výchova mimo vyučování

Výchova mimo vyučování, jak již název napovídá, se uskutečňuje mimo povinné vyučování, mimo přímý vliv rodiny, je institucionálně zajištěná a probíhá především ve volném čase. Volný čas je velkým prostorem pro pedagogické ovlivňování, které umožňuje: vést jedince k smysluplnému využívání volného času, vytvářet hodnotné zájmy, uspokojovat důležité lidské potřeby, formulovat specifické schopnosti a upevňovat žádoucí morální vlastnosti. To jakým způsobem člověk tráví svůj volný čas, ať už z hlediska odpočinku, zábavy nebo rekreace, je významným determinantem studijních i pracovních výkonů člověka. Zájmy, které si člověk pěstuje celý život, pozitivně ovlivňují i partnerské vztahy a výchovu dětí v rodině. Výchova mimo vyučování přispívá k rozvoji celoživotního vzdělávání a slouží jako prevence sociálně patologických jevů. Funkce této výchovy lze shrnout do čtyř bodů: výchovná, vzdělávací, sociální a zdravotní.¹³

Z popisu výchovy mimo vyučování vyplívají určité požadavky, které při jejich dodržování přispívají ke kvalitnímu výchovnému působení. Mezi tyto požadavky patří požadavek pedagogického ovlivňování volného času. Spočívá především v citlivém pedagogickém vedení dětí k smysluplnému využívání volného času a v příležitosti dětí

---

¹⁰ Tamtéž, s. 17 – 20.

¹¹ Tamtéž, s. 17 – 20.

¹² Tamtéž, s. 17 – 20.

¹³ Tamtéž, s. 39 – 40.

svůj čas vhodně trávit. Dále požadavek jednoty, specifčnosti vyučování a výchovy mimo vyučování. Je podstatné, aby vyučování i výchova ve volném čase společně plnili výchovný cíl – rozvoj osobnosti dítěte. Pedagogové z těchto dvou oblastí by spolu měli spolupracovat a neúspěch v jedné oblasti lze kompenzovat úspěchem v druhé. Dalším je požadavek dobrovolnosti, který zdůrazňuje významnost dobrovolnosti na výběru činností ve volném čase. Je kladen nárok na pedagoga, který musí být schopen děti vhodně a úspěšně motivovat a respektovat jejich potřeby a přání. Podstatným požadavkem je aktivita. Děti by se měly aktivně účastnit všech fází činnosti – plánování, přípravy, realizace a hodnocení. Tato účast podporuje jejich iniciativu, fantazii a samostatnost. Důraz je též kladen na požadavek seberealizace, jenž spočívá ve vybrání vhodné aktivity, ve které každý jedinec může uplatnit své konkrétní vlohly a schopnosti, a být v této oblasti úspěšný. Úspěch v činnosti ve volném čase může kompenzovat neúspěch ve škole a je velmi podstatný i pro zdravý duševní vývoj jedince. Požadavek pestrosti, zajímavosti a přitažlivosti zahrnuje obsah, metody a formy práce. Požadavek odpočinkového a rekreačního zaměření preferuje činnosti k odstranění únavy, k regeneraci fyzických i duševních sil. Požadavek citlivosti a citovosti klade nárok na citlivost pedagoga při vedení a motivování činnosti. Pedagog působí na emocionální i rozumovou stránku jedince a vykonávaná činnost by měla dítěti přinášet hlavně pozitivní, emocionální zážitky. Posledním je požadavek orientace na sociální kontakt, dítě by mělo trávit volný čas ve skupině a mít příležitost sdílet své zážitky s ostatními.¹⁴

1.3 Možnosti trávení volného času

Volný čas dětí ovlivňuje mnoho činitelů. Tyto činitele lze rozdělit na vnitřní a vnější. Vnitřní činitele se týkají přímo jedince, patří mezi ně:

- vlastnosti osobnosti – schopnosti, vlohly, potřeby, motivace, zájmy, úroveň inteligence, temperament a charakter,
- zdravotní stav – fyzická, duševní a sociální pohoda,
- věk,
- pohlaví,
- vlastní aktivita jedince.¹⁵

K vnějším činitelům, které působí přímo i nepřímo na volný čas, patří:

---

¹⁴ Tamtéž, s. 48 – 49.

¹⁵ VESELÁ, Jana. *Základy sociologie volného času*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1999, s. 28.

- prostředí – venkovské, městské,
- rodina – výchovný styl rodičů, životní styl, vzdělání a postoj k práci,
- vrstevnické skupiny – kamarádi, spolužáci,
- média – televize, rozhlas, tisk a internet.¹⁶

Způsobů, jak lze trávit volný čas, je mnoho. Volnočasové aktivity se uskutečňují ve všech prostředích života a výchovy dětí a mládeže od rodiny, přes školu, zájmové instituce, sdružení až po obec či média. Zároveň se tyto aktivity staly důležitou součástí všech fází života – dětství, dospívání, dospělosti a stáří. Zvyšující se různorodost a dynamika těchto činností umožňuje dětem a mládeži pestrý rozvoj a současně na ně klade nároky na přípravu pro účast na jednotlivých činnostech.¹⁷

Rodina

První zkušenosti s volným časem získávají děti v rodině, do níž se rodí, a nemohou tak samy rozhodovat o své účasti v tomto prostředí. V rodině, v primární sociální skupině, probíhá prvotní výchova a trávení volného času, které přispívá k formování osobnosti. Rodina dítěti poskytuje hmotné podmínky a sociální ochranu, vytváří první mezilidské vztahy a základy hodnotové orientace.¹⁸

Způsob trávení volného času rodiny závisí na jejím sociálním statusu, životním stylu a vztahu k volnočasovým potřebám dítěte. Žádoucí je aktivní zájem rodiny o bohaté a smysluplné trávení volného času dětí na základě jejich dobrovolného rozhodnutí a zároveň za citlivého vedení ze strany rodičů, případně dalších členů rodiny. Rodina podněcuje, podporuje a realizuje volnočasové aktivity dětí, učí je přistupovat k volnému času tvořivým způsobem a vytvářet postoje, jež budou moci použít i po založení vlastní rodiny. Pokud rodiče tráví čas nudou, nicneděláním nebo protispolečenským jednáním, je nápodoba jejich životního stylu nežádoucí. Vliv na dítě má také jeho účast na individuálních i společných pravidelných zájmových činnostech. Dítě může svojí aktivitou navázat na zájem rodičů v určité oblasti nebo přejde do jiné. V obou případech rodiče přispívají ke vzniku žádoucí kontinuity svého výchovného působení. K pozitivnímu způsobu trávení volného času přispívá také citlivé sledování a cílevědomé reagování na potřeby, zájmy a nadání dětí. Děti se k činnosti přihlašují samy nebo je rodiče vybědnou a podpoří k realizaci i mimo rodinu. Zájmy dětí

---

¹⁶ JANIŠ, Kamil ml. *Úvod do problematiky volného času*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2009, s. 18 – 21.

¹⁷ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 55.

¹⁸ Tamtéž, s. 55 – 56.

se s rostoucím věkem rozvíjejí a překračují rámeček rodiny, děti se osamostatňují a vstupují se svými vrstevníky do dalších výchovných prostředí.¹⁹

Škola

Škola, vzdělávací a výchovná instituce, by měla formovat předpoklady pro úspěšný vstup mladých lidí do pracovního, společenského i volnočasového života. Škola na děti ve volném čase působí přímo a prostřednictvím svých zařízení. Děti dobrovolnou účastí na volnočasových aktivitách rozvíjejí své předpoklady, nalézají oblíbené zájmy a utváří si skrze volnočasové aktivity kladný vztah ke vzdělávání, k budoucímu povolání a k celému životu. Škola zprostředkovává dětem poznání různých oblastí prostřednictvím výuky a souběžných volnočasových aktivit. Souběžné volnočasové aktivity jsou obsahově volnější a dynamičtější. Poskytují dětem poznání, prožívání, kooperaci, sociální kontakty a praktické činnosti. Škola uskutečňuje jednorázové, příležitostné volnočasové činnosti, mezi které se řadí návštěvy historických památek, lyžařské výcvikové zájezdy, školní plesy, návštěvy kulturních nebo sportovních zařízení, zahraniční zájezdy. Tyto činnosti rozšiřují a prohlubují získané vědomosti anebo slouží k zábavě, oddechu a kompenzaci. Žáci se také mohou účastnit místních, regionálních, celostátních a mezinárodních soutěží v oblastech navazujících na různé předměty. Škola též organizuje zájmovou činnost pravidelnou, jedná se o zájmové kroužky, sportovní družstva a umělecké soubory. Žáci se prostřednictvím své samosprávy podílejí na aktivitách školy, účastní se jejího života, pomáhají k rozvoji volnočasových činností školy a k smysluplnému využívání volného času.²⁰

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

Účast v těchto zařízeních není povinná, ale je především motivovaná samostatným, dobrovolným rozhodnutím jedince navštěvovat zařízení. Zařízení nevydávají vysvědčení. Program činnosti, více než ve škole, odpovídá skutečné úrovni žáků a je zde uplatňován individuální přístup a pestré formy a metody práce. Činnosti se uskutečňují v rozmanitých prostředích, která podporují fantazii a tvořivost účastníků.²¹ Zařízení při svých činnostech využívají různorodé formy zájmového vzdělávání. Mezi tyto formy patří: **příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost**, která se uskutečňuje v místě, kde má zařízení své sídlo. Je časově vymezen konec a začátek dané akce. Mezi tyto činnosti patří: exkurze,

¹⁹ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 61 – 62.

²⁰ Tamtéž, s. 66-74.

²¹ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i. e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011, s. 141-142.

soutěže, výlety a další. Další formou je **pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost**. Na tyto aktivity jsou účastníci přihlášení a docházejí pravidelně do zájmových útvarů. **Táborová činnost** a další činnosti spojené s pobytem mimo sídlo zařízení se konají zpravidla v době dlouhodobého volna. Dále lze jmenovat **osvětovou činnost**, jež poskytuje informace pro děti, žáky a studenty, popřípadě i další osoby v této oblasti. Přispívá také k prevenci sociálně patologických jevů. Osvěta se uskutečňuje pomocí přednášek, seminářů, kurzů nebo vydáváním metodických materiálů. Jednou z možných forem vzdělávání je **individuální práce zaměřená obzvláště na rozvoj nadání dětí, žáků a studentů**. Poslední formou je **využití otevřené nabídky spontánních činností**.²² Nabídka spontánních činností je pedagogicky a organizačně ovlivňovaná nepřímo. Mohou ji využívat jednotlivci i skupiny, začátek ani konec není časově omezen, je pouze omezena provozní dobou zařízení. Mezi zařízení, nabízející prostor pro spontánní činnosti, patří: otevřená hřiště, internetové pracovny, herny, čítárny, sportoviště aj. Pedagogova úloha spočívá zejména v dohlížení na bezpečnost, v poskytování rad anebo v motivování činnosti.²³

Mezi zařízení zájmového vzdělávání patří střediska volného času, školní družiny a školní kluby. Střediska se dělí dle náplně činností na domy dětí a mládeže, jež mají širokou nabídku různých aktivit a na stanice zájmových činností, které se věnují pouze jednomu zájmu. Služby středisek volného času nabízejí svoji činnost dětem, studentům, pedagogům, rodičům s dětmi a dalším.²⁴

Školní družiny zpravidla fungují v budově základní školy nebo to jsou samostatná zařízení, která mohou sloužit žákům jedné i více škol. Cílovou skupinou jsou žáci prvního stupně. Družina se dělí na oddělení. Základní formou vzdělávání je pravidelná činnost s přihlášenými žáky v jednotlivých odděleních. Družina také pořádá příležitostné akce jdoucí nad rámec jednoho oddělení nebo určené i pro rodiče nebo širší veřejnost. Jedná se o různé soutěže, besídky, výstavy prací, apod. Další formou činností jsou spontánní aktivity probíhající formou neorganizovaných her nebo volných aktivit při pobytu venku. Podstatné je také zařazení odpočinkových činností do programu školní družiny, slouží k odstranění únavy a regeneraci sil. Mezi aktivity poskytující odpočinek patří poslech hudby, odpočinek na podložce a klidné zájmové činnosti, které

---

²² Vyhláška o zájmovém vzdělávání č. 74/2005 Sb [online]

²³ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i. e. 3. vyd.]. Praha: Portál0030-7, 2011. ISBN 978-80-262, s. 143.

²⁴ Vyhláška o zájmovém vzdělávání č. 74/2005 Sb [online]

umožňují seberealizaci, rozvoj dovedností, přinášející radost, úspěch a uspokojení. Ve školní družině se žáci mohou připravovat na vyučování. Dříve tvořila příprava na vyučování hlavní náplň práce, ale dnes je posláním družiny pečovat o volný čas dětí a příprava na vyučování už není povinně zařazována. Pokud žáci chtějí, mohou si vypracovat domácí úkoly, procvičovat si učivo anebo získávat další znalosti při praktických činnostech družiny.²⁵

Cílovou skupinou školního klubu jsou žáci druhého stupně základní školy a žáci víceletých gymnázií, kteří si stále plní povinnou školní docházku. Základní činností klubu jsou aktivity uskutečňující se v různých zájmových útvarech, pravidelná činnost pro přihlášené žáky, příležitostné akce a nabídka spontánních aktivit.²⁶

Nestátní neziskové organizace

Jsou organizace a spolky (dříve sdružení) pracující s dětmi a mládeží ve volném čase. Jejich činnost doplňuje a zpestřuje nabídku pro smysluplné trávení volného času. V České republice patří k nejznámějším Skaut, Pionýr, Duha, Česká tábornická unie, Sokol a další tělovýchovné organizace a spolky sdružující děti a mládež se stejnými zájmy. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vypisuje na podporu těchto organizací dotované programy, jejichž cílem je podpořit rozvoj nestátního neziskového sektoru, posílit nabídku volnočasových aktivit pro organizované i neorganizované děti a mládež, podporovat dobrovolné práce s dětmi a mládeží, rozvíjet mobilitu a zahraniční spolupráci mládeže a zajistit zvyšování odbornosti dobrovolníků pracujících v těchto zařízeních.²⁷

Vznikem nového občanského zákoníku byla zrušena občanská sdružení a nahradily je spolky. Všechna občanská sdružení byla automaticky zapsána jako spolky. Spolek vzniká zápisem do spolkového rejstříku, který je veden rejstříkovým soudem (místně příslušný krajský soud).²⁸

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Je zařízení poskytující ambulantní, případně i terénní služby dětem a mládeži od 6 do 26 let ohroženými společensky nežádoucími jevy. Služba usiluje o zlepšení kvality života jejich klientů, a to předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik, o lepší orientaci klientů v jejich sociálním prostředí a o vytváření podmínek

---

²⁵ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i. e. 3. vyd.]. Praha: Portál0030-7, 2011. ISBN 978-80-262, s. 144-147.

²⁶ Tamtéž, s. 147.

²⁷ Tamtéž, s. 149-150.

²⁸ *Business.center.cz: Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník* [online]

k řešení jejich nepříznivé sociální situace.²⁹ Služba je poskytována nízkoprahově, což znamená maximální přístupnost a odstranění bariér. Účast je bezplatná, není potřebná registrace a klient může zůstat v anonymitě. Hlavním prostředkem pro oslovení a získání klientů je rozmanitá nabídka volnočasových aktivit, tímto vzniká prostor pro navázání kontaktu s klientem a následné poskytování sociálních služeb.³⁰

Živnostenské podnikání k dětem a mládeži

Tyto subjekty organizují a provozují volnočasové aktivity na komerčním základě. Vznikají živnosti se zaměřením na získávání dovedností, na hlídání dětí, na organizování táborů a dalších aktivit. Mezi další subjekty, jež mohou využívat děti ve volném čase, patří herny, diskotéky a internetové kavárny aj.³¹

Obec

„Obec v samostatné působnosti a kraj v samostatné působnosti vytvářejí předpoklady pro kulturní, sportovní, jinou zájmovou a vzdělávací činnost dětí.“ Obec poskytuje nabídku volnočasových aktivit, spolupracuje se školou a s dalšími subjekty. Obec dále pečuje o ohrožené děti, radí rodičům při výchovných a jiných problémech, poskytuje poradenskou pomoc v otázkách náhradní rodinné péče.³²

V letech 2012 a 2013 provedla organizace České zdravotnické fórum výzkum zaměřený na životní styl žáků základních škol v ČR. Výsledky představují s rostoucím věkem klesající čas strávený s rodiči. V 10 letech trávili žáci průměrně 5 hodin denně s rodiči, ale v 15 letech dívky trávily s rodiči průměrně 3 hodiny a chlapci 4 hodiny denně. Víkendy tráví děti často s rodiči, 56 % dětí tráví víkend s rodiči, 28 % dětí tráví víkend s kamarády nebo při sportu a méně než 10 % dětí tráví víkend samo doma. Dále byl výzkum zaměřen na zjištění množství stráveného času sledováním televize a používáním počítače nebo tabletu. Konkrétní číselné hodnoty výzkumu udávají, že u televize netráví čas denně pouze 10 % žáků, 50 % žáků tráví sledováním televize jednu až dvě hodiny denně, 30 % žáků sleduje televizi tři až čtyři hodiny denně a 10 % žáků tráví sledováním televize více než pět hodin denně. S rostoucím věkem tráví děti stále více času na počítači. Téměř většina dětí v páté třídě tráví jednu až dvě hodiny denně na počítači. V 15 letech tráví dvě třetiny dětí na počítači nebo tabletu více než tři hodiny denně. Ale výzkum dále nezjišťuje, za jakým účelem žáci počítač či tablet

---

²⁹ Zákony pro lidi.cz: Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. [online]

³⁰ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času, s. 151-152.

³¹ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času, s. 152.

³² Zákony pro lidi.cz: Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. [online]

využívají, zdali tráví čas na sociálních sítích, hraním her nebo plněním školních povinností. Výzkum také zjišťoval, zda žáci využívají ke komunikaci sociální sítě. Děti intenzivně používají sociální sítě již před desátým rokem života a to 65 % dívek a 40 % kluků a s věkem se množství dětí využívajících sociální sítě stále zvyšuje. V 15 letech využívá sociální sítě téměř 80 % dotazovaných dětí. V průměru využívají sociální sítě 1 - 2 hodiny denně ale s rostoucím věkem se čas strávený na sítích zvyšuje, někdy dokonce i na 6 a více hodin denně.³³

1.4 Charakteristika žáků druhého stupně ZŠ

Starší školní věk je obdobím puberty a dospívání. Žák dosahuje vyšší úrovně duševní vyspělosti, dochází k růstu a zrání duševních funkcí.³⁴ Pubescenci lze rozdělit na dvě následující části:

1) Fáze prepuberty (11-13 let)

Počátečním znakem této fáze jsou první známky pohlavního dospívání především výskyt prvních sekundárních pohlavních znaků a rychlejší růst. U dívek prepubescence končí začátkem menstruačního cyklu a u chlapců první polucí – samovolným výronem semene ve spánku. U dívek se tato fáze vyskytuje zpravidla mezi 11-13 lety, u chlapců o 1-2 roky později.

2) Fáze vlastní puberty (13-15 let)

Začíná po skončení prepuberty a končí získáním reprodukčních schopností. Dívky dosahují reprodukčních schopností většinou po jednom až dvou letech od zahájení menstruačního cyklu, který bývá zpočátku nepravidelný a nedochází k ovulaci. Chlapci jsou reprodukčně schopní také o něco později po první poluci.³⁵

V tomto období žáci navazují vztahy s lidmi mimo rodinu, s učiteli a dalšími dospělými, kteří představují důležitou a mocnou autoritu a i s vrstevníky. Postupně si žáci vytváří své role a postavení v různých sociálních skupinách. Rodina je základní a emoční zázemí a ovlivňuje chování žáka i mimo rodinu. Škola rozvíjí sociální kompetence a žádoucí způsoby chování a přispívá k získávání předpokladů k dalšímu společenskému uplatnění. Vrstevnická skupina slouží k rozvoji dovedností potřebných pro společenský život.³⁶

---

³³ PALGUTA, Ján. *Životní styl žáků základních škol v ČR* [online]

³⁴ MATĚJČEK, Zdeněk a Marie POKORNÁ. *Radosti a strasti: předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk*. Vyd. 1. Jinočany: H, 1998, 205 s. ISBN 80-860-2221-8, s. 145.

³⁵ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006, s. 143.

³⁶ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005, s. 267.

Zájmy žáků jsou vyhraněnější, hlubší, trvalejší a díky těmto vlastnostem mohou ovlivnit výběr budoucího povolání a také již v tomto období se u některých jedinců může vytvořit hlavní celoživotní zájem. Chlapci a dívky se věnují odlišným zájmům.³⁷

1.5 Shrnutí

Volný čas je doba, kdy si sami svobodně volíme své činnosti, děláme je dobrovolně a přináší nám pocit uspokojení a uvolnění. V pozitivním smyslu je volný čas dobou svobody sloužící k seberealizaci dle vlastního zájmu na základě dobrovolnosti. V negativním smyslu je volný čas doba zbývající po splnění pracovních a nepracovních povinností a po uspokojení základních životních potřeb. Volný čas slouží jedinci k odpočinku, zábavě, rozvoji zájmů, seberealizaci, sebevzdělávání a účasti na veřejném životě. Volný čas dětí ovlivňuje mnoho činitelů. Tyto činitele lze rozdělit na vnitřní a vnější. Vnitřní činitele se týkají přímo jedince, patří mezi ně vlastnosti osobnosti, zdravotní stav, věk, pohlaví a vlastní aktivita jedince. K vnějším činitelům, které působí přímo i nepřímo na volný čas, patří prostředí, rodina, vrstevnické skupiny a média.

Volnočasové aktivity se uskutečňují ve všech prostředích života a výchovy dětí a mládeže od rodiny, přes školu, zájmové instituce, sdružení až po obec. První zkušenosti s volným časem získávají děti v rodině, kde probíhá prvotní výchova a trávení volného času, jež přispívají k formování osobnosti. Způsob trávení volného času rodiny závisí na jejím sociálním statusu, životním stylu a vztahu k volnočasovým potřebám dítěte. Škola by měla vytvářet předpoklady pro úspěšný vstup mladých lidí do pracovního, společenského i volnočasového života. Škola na děti ve volném čase působí přímo a prostřednictvím svých zařízení. Mezi zařízení zájmového vzdělávání patří střediska volného času, školní družiny a školní kluby. Střediska se dělí dle náplně činností na domy dětí a mládeže, jež mají širokou nabídku různých aktivit a na stanice zájmových činností, které se věnují pouze jednomu zájmu. Školní družiny zpravidla fungují v budově základní školy nebo to jsou samostatná zařízení, která mohou sloužit žákům jedné nebo i více škol. Cílovou skupinou jsou žáci prvního stupně. Školní klub se zaměřuje na žáky druhého stupně základní školy a žáky víceletých gymnázií, kteří si stále plní povinnou školní docházku. Dalšími subjekty pracujícími s dětmi a mládeží ve volném čase jsou nestátní neziskové organizace, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, obec a živnosti zaměřující se na získávání dovedností, na hlídání dětí spojené

---

³⁷ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i. e. 3. vyd.]. Praha: Portál0030-7, 2011, s. 98.

s různými zájmovými činnostmi pro zaměstnané rodiče, na organizování táborů a dalších aktivit.

2 Sociální sítě

„Sociální síť je internetová služba, díky které mohou její členové vytvářet veřejné, soukromé nebo firemní profily, prezentace, diskusní fóra, a nabízí prostor pro sdílení fotografií, videí a zájmů.“³⁸ Sociální sítě umožňují komunikaci s jinými lidmi a sdílení fotografií pomocí počítače.³⁹ Sociální síť je služba sloužící ke komunikaci a sdílení informací prostřednictvím internetu. Každá osoba či firma má na síti vytvořený profil, který využívá ke své prezentaci.⁴⁰

Funkce sociálních sítí

Sociální sítě mají několik funkcí. Jako první lze jmenovat vytváření komunit. Uživatelé se společnými zájmy nebo s určitými vztahy se mohou propojit s ostatními a vytvářet společenství. Uživatelé si na sociálních sítích vytvářejí profily. Profil můžeme označit za vizitku, ve které uživatel uvádí své osobní údaje a těmito údaji se prezentuje na sociálních sítích. Mezi uváděné údaje patří jméno, příjmení, rodinný stav, bydliště, informace o vzdělání, o zaměstnání, telefonní číslo, e-mail a často jsou údaje doplněny fotografiemi. Uživatel by si měl dobře promyslet, jaké údaje o sobě na internetu zveřejní a uvědomit si, kdo je bude moci dohledat. Další funkcí je sociální filtr. Dochází ke třídění příspěvků podle zájmu uživatele a podle doporučení jeho přátel. Vybrané příspěvky se pak zobrazují na jeho zdi.⁴¹

Sociální sítě slouží k interakci. Uživatel může vytvářet příspěvky neboli statusy, což jsou krátké sdělení obsahující text, fotografie nebo videa. Tyto statusy jsou přístupné i ostatním uživatelům, jež na ně mohou určitým způsobem odpovídat prostřednictvím komentářů, sdílením příspěvku na svém profilu nebo mohou vyjádřit, že se jim daný příspěvek líbí pomocí funkce „to se mi líbí“. Čím větší počet komentářů, sdílení nebo kladného hodnocení má daný příspěvek, tím více je viditelný pro ostatní uživatele. Uživatelé mohou sdílet své příspěvky, fotografie a totéž i od svých přátel ale i cizí videa, články a obrázky z různých webových stránek. U zveřejněných příspěvků lze nastavit, kdo dané sdělení uvidí a kdo k nim může přidávat komentáře.⁴²

---

³⁸ KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016., s. 24.

³⁹ *WebWise making the most of being online: What are social networking sites?* [online]

⁴⁰ *Metodický portál: RVP* [online]

⁴¹ *Jak na internet* [online]

⁴² *Jak na internet* [online]

Druhy sociálních sítí

Existuje mnoho druhů sociálních sítí, ale sdílejí společný cíl. Všechny jsou postaveny tak, aby umožňovaly budování vztahů. Některé pomáhají objevovat lidi a obsah, některé jsou striktně zaměřeny na komunikaci a některé na ukázkou kreativity. Každá sociální síť vyjadřuje různé aspekty osobnosti. Sociální sítě pomáhají udržovat a vytvářet nové mezilidské vztahy prostřednictvím obsahu, který uživatel sdílí s ostatními. Sociální sítě lze rozdělit na osobní sítě, sítě pro sdílení obsahu a sítě sdílející společný zájem. V následující části jsou blíže popsány jednotlivé typy sociálních sítí a uvedeny i konkrétní sociální sítě.⁴³

Osobní sítě

Jedná se o nejstarší typ sociálních sítí. Tato sociální síť pomáhá uživatelům v komunikaci s přáteli a s udržením kontaktu s přáteli. Uživatelé mohou sdílet společné okamžiky s přáteli. Mezi tyto sítě patří: Facebook, Snapchat, MySpace a Google+.⁴⁴

Facebook

Facebook založil v roce 2004 bývalý student Harvardské univerzity Mark Zuckerberg, který chtěl propojit studenty této univerzity a usnadnit jim komunikaci a zisk informací a přátel. V roce 2005 koupil doménu facebook.com a nechal síť rozšířit i na další školy. Název facebook vznikl od letáček nazývaných „facebooky“, které dostávali na univerzitě noví studenti, aby se lépe seznámili.⁴⁵

Facebook je jedna z nejznámějších a nejvyužívanějších sociálních sítí na světě sloužící ke tvorbě sociálních vazeb. Propojuje miliony uživatelů a firem, kterým slouží k propagaci, komunikaci a zisku nových zákazníků.⁴⁶ Umožňuje vytvářet profily a nastavit pro koho je povoleno jejich zobrazení. Obsah profilů se zaměřuje na záliby, oblíbenou hudbu a další osobní zájmy. Hlavním důvodem, proč lidé tuto síť používají, je potřeba zůstat v kontaktu s přáteli a s rodinou.⁴⁷ Je jednou z nejoblíbenějších sítí mezi vysokoškolskými studenty, kteří ji využívají pro udržení kontaktu s přáteli, pro zjištění informací o nově poznaných lidech, pro utváření nových přátelství, pro kontrolu svých současných nebo bývalých partnerů, pro plánování událostí, pro sdílení fotografií a videí, pro zábavu a odreagování⁴⁸

---

⁴³ ULLAGADDI, SAHANA. *The 3 Types of Social Networks and What to Post on Them* [online]

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ BLAŽEK, Zdeněk. *Vznik a historie facebooku* [online]

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ UTZ, Sonja. *Is LinkedIn making you more successful? The informational benefits derived from public social media* [online]

⁴⁸ STERN, Lesa A. a Kim TAYLOR. *Social Networking on Facebook* [online]

Snapchat

Je sociální síť fungující přes aplikaci v chytrém mobilním telefonu. Umožňuje sdílení fotografií a videí s popisky, upravování fotek pomocí filtrů a nástroje kreslení. Upravené fotografie a videa jsou zveřejňovány a označovány jako „snapy“, které se uživateli zobrazují pouze deset sekund a pak jsou sebedestruktivním mechanismem navždy zničeny.⁴⁹

MySpace

Sociální síť umožňující svým uživatelům vytvářet webové stránky pro interakci s ostatními uživateli z celého světa. Uživatelé mohou vytvářet blogy, nahrát videa a fotografie a vytvářet profily pro prezentaci svých zájmů a talentů. Tato sociální síť vznikla v roce 2003 a od té doby se značně rozrostla a dokonce pomohla ke slávě některým umělcům a hercům. Uživatelé si mohou nastavit, kdo může zobrazovat jejich profil a osobní informace.⁵⁰

Google+

Google Plus je sociální síť společnosti Google. Byla otevřena v roce 2011 pro malý okruh uživatelů, kteří mohli pozvat některé své přátele. V roce 2012 byla služba otevřena všem. Síť umožňuje komunikaci s přáteli, sdílení fotografií, videí a příspěvků a jejich komentování. V mnohém je podobná síti Twitter a Facebook. Uživatelé si přidávají nové kontakty, které mohou rozdělit do různých skupin například – rodina, přátelé a známí. Při zveřejňování příspěvku může uživatel nastavit, jaká skupin sdílený obsah uvidí.⁵¹

Sítě pro sdílení obsahu

Tato síť pomáhá uživatelům ukázat více stránek jejich osobnosti, je kombinací sociálního, uměleckého a profesního obsahu. Středem zájmu na těchto sítích je obsah. Uživatelé mohou sdílený obsah popisovat takzvanými hastagy, které zjednodušují vyhledávání obsahu. Sdílený obsah nesledují pouze přátelé uživatele, ale může ho sledovat i cizí osoba. Mezi tyto sítě patří: Twitter, Instagram, YouTube a Pinterest.⁵²

Twitter

Twitter byl založen v roce 2006 a byl třetí nejoblíbenější sociální sítí po Facebooku a MySpace. Umožňuje uživatelům zveřejňovat krátké zprávy známé jako tweety, které mohou být dlouhé pouze 140 znaků. Twitter slouží ke komunikaci mezi přáteli

---

⁴⁹ SINGH, Kyli. *The Beginner's guide to Snapchat* [online]

⁵⁰ Businessdictionary [online]

⁵¹ VALDES, Kathy. *Digital Unite* [online]

⁵² ULLAGADDI, SAHANA. *The 3 Types of Social Networks and What to Post on Them* [online]

a rodinou, k propagaci událostí nebo jako nástroj umožňující firmám komunikovat se svými zákazníky.⁵³

Instagram

Vznikl v roce 2010 jako sociální síť sloužící ke komunikaci a sdílení obsahu. Uživatelé mohou snadno sdílet své fotografie a videa z každodenního života a vylepšovat je pomocí filtrů.⁵⁴ Instagram byl vždy výhradně mobilní platformou, uživatel si musí stáhnout aplikaci do svého telefonu, aby si mohl vytvořit účet a zaregistrovat se. Účty jsou ve výchozím nastavení veřejné, ale uživatel si může nastavit soukromí na svém účtu. V tomto případě mohou uživatelé sledovat pouze uživatele, kterým to dovolili. Uživatel si může nastavit profilovou fotografii a napsat základní údaje o sobě. Může si také ostatní uživatele přidávat do přátel nebo pouze sledovat jejich příspěvky.⁵⁵

Pinterest

Pinterest vznikl v roce 2010. V USA patří společně s Facebookem a Twitterem mezi nejpoužívanější sociální sítě. Uživatelé mohou shromažďovat fotografie a videa a „pinovat“ neboli ukládat je na svou nástěнку. Uživatelé zveřejňují „piny“, které se skládají z obrázku s popisem a s odkazem na zdroj obrázku. Mezi nejčastější zdroje patří blogy = stránky provozované jednotlivci nebo malými skupinami. Blogy jsou buď zaměřené na určité téma (vaření, cestování, móda) anebo slouží jako osobní deník. Dalším zdrojem jsou stránky určené pro nákup a prodej zboží, pak obrázky nahrané uživatelem z jeho počítače anebo obrázky pocházejí z webových vyhledávačů, jako je Google nebo Bing. Ostatní mohou také zveřejněné „piny“ komentovat. Piny mohou mít různá témata a mezi nejsledovanější kategorie patří jídlo a pití, dekorace a design dům a zahrada, oblečení a doplňky.⁵⁶

Sítě sdílející stejné zájmy

Tento druh sítí vytváří určité komunity na základě společného zájmu. Síť slouží k získání informací od profesionálů nebo i od běžných uživatelů, k ukázce získaných dovedností, k udržení kontaktu s profesionály z daného oboru či k získání nových přátel se stejným zájmem. Mezi tyto sítě patří: LinkedIn, Flickr, Meetup⁵⁷

---

⁵³ *Businessdictionary* [online]

⁵⁴ HU, Yuheng, Lydia MANIKONDA a Subbarao KAMBHAMPATI. *What We Instagram: A First Analysis of Instagram Photo Content and User Types* [online]

⁵⁵ BUCK, Stephanie. *The Beginner's Guide to Instagram* [online]

⁵⁶ HALL, Catherine a Michael ZARRO. *Social curation on the website Pinterest.com* [online]

⁵⁷ ULLAGADDI, SAHANA. *The 3 Types of Social Networks and What to Post on Them* [online]

LinkedIn

LinkedIn nebo jiné profesní sítě se soustřeďují na profesní život. Struktura profilu se podobá životopisu.⁵⁸ LinkedIn založil Reid Hoffman v roce 2002 a 5. 5. 2003 byl oficiálně spuštěn. Hlavní myšlenkou této sítě je propojovat odborníky po celém světě a pomoci jim v růstu kariéry a v získávání nových znalostí pomocí komunikace s odborníky. Profily na LinkedIn mají jednotlivci ale i firmy, které mohou tímto způsobem vyhledávat nové pracovníky.⁵⁹

Flickr

Tato sociální síť vytváří komunitu pro sdílení fotografií po celém světě. Uživatelé mohou sdílet své fotografie a videa soukromě pro své přátele nebo mohou své výtvořky ukázat veřejně všem. Podle nastavení soukromí mohou buď jen přátelé anebo všichni uživatelé zveřejněné příspěvky komentovat a hodnotit. Uživatelé musí respektovat autorská práva a zveřejňovat pouze vlastní fotografie a videa, pokud se na nich vyskytují nějaké osoby, tak je mohou zveřejnit pouze s jejich souhlasem. Členové komunity FlickrPro mohou propagovat své podnikání v oblasti fotografování a nabízet své služby nebo produkty. U fotografií mohou mít napsané jejich ceny a na svém profilu mohou mít uvedený odkaz na svoji webovou stránku, kde podrobněji popisují své fotografické služby, nabídku kurzů nebo produktů.⁶⁰

Meetup

Meetup založil v roce 2002 Scott Heifeman. Tato síť umožňuje najít lidi, kteří se chtějí pravidelně setkávat na základě společného zájmu. Zájem může být jakýkoli mimo pornografický, nenávistný, propagující či nezákonný. Uživatel vytvoří setkání s určitým tématem, na které se ostatní mohou přihlašovat, a pokud jich bude 6 a více akce se uskuteční. Uživatel může vytvářet události nebo se na ně přihlašovat. Může se jednat o kurz cizího jazyka, o prohlídku města, návštěvu muzea nebo o diskuzi zaměřenou na určité téma.⁶¹

---

⁵⁸ UTZ, Sonja. *Is LinkedIn making you more successful? The informational benefits derived from public social media* [online]

⁵⁹ *LinkedIn* [online]

⁶⁰ *Flickr* [online]

⁶¹ SANDER, Thomas H. □“E-associations? Using Technology to Connect Citizens: The Case of Meetup.com”[online]

2.1 Rizikové chování na sociálních sítích

Rizikové chování je chování zapříčiňující prokazatelný růst zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost.⁶² Jako rizikové chování lze označit:

- mezilidské agresivní chování (šikana, týrání, rasismus, extremismus),
- delikventní chování ve vztahu k hmotnému majetku (krádeže, vandalismus),
- rizikové zdravotní návyky (pití alkoholu, užívání drog, kouření, nedostatek pohybu),
- sexuální chování (promiskuita, nechráněný pohlavní styk, předčasné rodičovství),
- rizikové chování ve vztahu k společenským institucím (záškoláctví),
- prepatologické hráčství,
- rizikové sportovní aktivity (extrémní sporty).⁶³

Kyberšikana

Kyberšikana patří mezi základní formy šikany a v literatuře bývá označována za nové dítě psychické šikany. Mezi společné znaky kyberšikany a psychické šikany patří záměrnost, opakovanost útoku, použití psychického násilí a symbolické agrese. Nepůsobí viditelné rány, ale hluboké šrámy na duši, které nejsou vidět, ale léčí se velmi dlouho.⁶⁴

Kyberšikana je záměrné a násilné chování, které využívá moderní komunikační prostředky a to především internetu a mobilu.⁶⁵ Jedná se o zveřejňování pomluv o oběti na internetu nebo i pravdivých, ale choulostivých informací ze soukromí oběti někdy i včetně obrazového materiálu.⁶⁶

V literatuře se rozlišují dva typy kyberšikany. Prvním typem je kyberšikana přímá, kdy útoky vede přímo agresor. Druhým typem je kyberšikana nepřímá, při níž je agresor zastoupen jinou osobou, kterou využívá k útokům. Tato osoba se stává nevědomým spolupachatelem. Šikana v zastoupení je nebezpečnější než přímá šikana.

Mezi projevy přímé kyberšikany patří:

- zasílání výhružných, otravných, nevyžádaných zpráv prostřednictvím mobilního telefonu, e-mailu, sociálních sítí, apod.,

---

⁶² *Klinika adiktologie: 1. lékařská fakulta Všeobecná fakultní nemocnice Univerzita Karlova v Praze* [online]

⁶³ BĀRTÍK, Pavel, MIOVSKÝ, Michal, ed. *Primární prevence rizikového chování ve školství: [monografie]* Praha: Sdružení SCAN, 2010, s. 30.

⁶⁴ ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Přeložil Ondřej VĀGNER. Praha: Portál, 2011, s. 8.

⁶⁵ KOLĀŘ, Michal. *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha: Portál, 2011, s. 83.

⁶⁶ ŘÍČAN, Pavel a Pavlína JANOŠOVĀ. *Jak na šikanu*. Praha: Grada, 2010. Pro rodiče., s. 24.

- kradení hesel, zneužívání cizích účtů,
- zveřejňování intimních nebo lživých informací pomocí internetových stránek,
- zveřejňování a šíření choulostivých fotografií a videí, především se záznamy klasické šikany nebo pornografie, prostřednictvím mobilního telefonu nebo internetových stránek,
- rozesílání zákeřných virů,
- internetové ankety urážející či zesměšňující oběť,
- používání cizí nebo falešné identity,⁶⁷
- záměrné vyloučení z online skupiny,
- přesvědčení oběti k prozrazení tajemství nebo citlivých informací a následné zveřejnění na internetu,
- pronásledování a obtěžování pomocí zpráv a telefonátů.⁶⁸

Mezi projevy nepřímé kyberšikany patří:

- zneužití účtů a identity oběti,
- změna hesel a znemožnění přístupu k účtům,
- neoprávněné nahlašování oběti za porušování pravidel dané služby,
- nastolení nepříznivé situace.⁶⁹

Kybergrooming

Kybergrooming je chování uživatelů, jehož cílem je prostřednictvím internetové komunikace vzbudit v jiném uživateli, ať už v dospělém či v dítěti, pocit důvěry a za pomoci falešné identity jej vylákat na schůzku nebo zneužít k nějakému účelu, například k terorismu.⁷⁰ Kybergrooming je založen na vytvoření důvěryhodného vztahu většinou mezi nezletilými a dospělými, kteří si prostřednictvím informačních a komunikačních technologií vybírají a poté i zneužívají nezletilé pro sexuální účely. Určité znaky kybergroomingu jej pomáhají odlišovat od jednorázového pohlavního zneužití či obtěžování. Mezi tyto znaky patří: opakování kontaktu, důvěrný vztah mezi obětí a útočníkem a zneužití důvěry.⁷¹ Podle průzkumu v USA v roce 2010 dostalo

⁶⁷ KAVALÍR, Aleš (ed.). *Kyberšikana a její prevence: příručka pro učitele*. Plzeň: Pro město Plzeň zpracovala společnost Člověk v tísni, pobočka Plzeň, 2009, s. 17-18.

⁶⁸ ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Přeložil Ondřej VÁGNER. Praha: Portál, 2011, s. 35.

⁶⁹ KAVALÍR, Aleš (ed.). *Kyberšikana a její prevence: příručka pro učitele*. Plzeň: Pro město Plzeň zpracovala společnost Člověk v tísni, pobočka Plzeň, 2009, s. 18-19.

⁷⁰ KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016, s. 72.

⁷¹ WACHS, Sebastian, Karsten D. WOLF a Ching-Ching PAN. *Cybergrooming: Risk factors, coping strategies and associations with cyberbullying* [online]

10 % dotázaných dospívajících nechtěné sexuální žádosti prostřednictvím informačních a komunikačních technologií.⁷²

Kyberšikana a kybergrooming jsou dva rozdílené jevy, ale v určitých znacích si jsou podobné. Pachatelé v obou případech používají nová média k provádění útoků. Vztahy mezi obětí a útočníkem jsou založeny na nerovnováze moci. Útoky jsou záměrné a opakující se.⁷³ Útočníci se nejprve snaží vzbudit důvěru v oběti, pachatel se stylizuje do role osoby, která oběti rozumí, má stejné zájmy nebo problémy. Útočník systematicky prohlíží profily, fotky nebo diskuze a vyhledává vhodnou oběť podle místa bydliště nebo věku. Oslovuje ji pod záminkou společného zájmu nebo oběti na úvod komunikace chválí fotografie či se ptá, zda se již někde neviděli. Útočníci zpravidla mají více profilů a vystupují pod více identitami, vytváří důvěryhodné profily plné osobních informací a doplněné fotkami. Většinou mívají své další profily v přátelích a snaží se vzbudit dojem, že mají hodně kamarádů a jsou důvěryhodní. Nejčastěji jsou oběťmi děti ve věku 11 – 17 let a obě pohlaví jsou ve stejné míře ohrožené.⁷⁴

Sexting

Jako sexting se označuje zasílání zpráv, videí nebo fotografií se sexuálním obsahem.⁷⁵ Sexting je fotografování vlastního nahého těla nebo jen částí těla a zasílání ostatním, dále je to posílání nemravných zpráv zpravidla známým osobám pomocí mobilního telefonu. Většinou jsou aktéry teenageři, ale v některých případech i dospělí. V mnoha zemích je sexting považován za dětskou pornografii, ale je poměrně odlišný. Sexting zpravidla provozují mladiství mezi 13 a 18 lety. Dospívající fotografují své nahé tělo nebo jeho části a posílají je svým přátelům, buď s nějakou textovou zprávou, nebo bez ní. Často při sextingu je odesílatelem i příjemcem mladistvý, dospělý se tohoto procesu neúčastní. Mobilní telefon s fotoaparátem je hlavním nástrojem k provozování sextingu. Většina případů začíná mezi partnery, kdy jeden žádá o intimní fotografii nebo ji druhému posílá ve snaze udělat dojem na partnera. Sexting provozují teenageři, kteří ale netuší, že by to mohlo znamenat problém se zákonem. Sexting může způsobit velké duševní trauma tvůrci i příjemci. Někdy to může vést až ke spáchání

---

⁷² JONES, Lisa M., Kimberly J. MITCHELL a Wendy A. WALSH. *A Content Analysis of Youth Internet Safety Programs: Are Effective Prevention Strategies Being Used?* [online]

⁷³ WACHS, Sebastian, Karsten D. WOLF a Ching-Ching PAN. *Cybergrooming: Risk factors, coping strategies and associations with cyberbullying* [online]

⁷⁴ KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016, s. 72 – 77.

⁷⁵ Tamtéž, s. 83.

sebevraždy osoby, která své fotografie vytvářela a posílala. Také může příjemce začít šikanovat tvůrce, popřípadě jej i vydírat.⁷⁶

Kyberstalking

Stalking je definován jako úmyslné, škodlivé a opakující se pronásledování a obtěžování druhou osobou. Pachatelé většinou bývají starší, inteligentnější a mají lepší vzdělání než ostatní pachatelé s duševními poruchami. Kyberstalkeři mohou získat osobní informace o oběti, jako jsou adresy nebo telefonní čísla a na základě těchto informací jsou schopni oběť vyhledat a potkat se s ní i osobně.⁷⁷

Kyberstalking zpravidla začíná projevy přízně, které postupně vyústí v pronásledování, omezování, obtěžování až vyhrožování. Oběť je vystrašená a přichází o své soukromí. Stalker ji neustále sleduje a kontaktuje prostřednictvím sociálních sítí nebo e-mailu. Může také vyhrožovat rodině, přátelům nebo známým oběti.⁷⁸

Pokud se osoba stane obětí stalkingu měla by se začít bránit. Jako první by měla vybidnout stalkera, aby přestal se svým jednáním, které je oběti nepříjemné. Dále by neměla reagovat na zprávy ani telefonáty a neměla by přijímat pozvání na schůzku ani pod nátlakem a výhrůžkami. Vhodné je také, aby se oběť svěřila svým blízkým a zároveň je varovala před možným kontaktováním od stalkera. Pokud je to možné, tak zablokovat příchozí zprávy a hovory od agresora, upravit si osobní informace zveřejněné o sobě na internetu, uchovat komunikaci se stalkerem jako důkaz při podání trestního oznámení, obrátit se na policii nebo na specializované organizace zabývající se touto problematikou.⁷⁹

2.2 Prevence

Pedagogický slovník definuje prevenci jako soubor určitých opatření směřujících k předcházení nežádoucím jevům, kterými jsou onemocnění, poškození či sociálněpatologické jevy.⁸⁰ Pojem prevence se používá v mnoha oblastech. Ve zdravotnictví ve spojitosti s ochranou před nemocemi a trvalými následky, v biologii se směřuje k zabezpečení nezávadnosti produktů a v právu činnost soudů slouží

---

⁷⁶ JAISHANKAR, K. *Sexting: A new form of Victimless Crime?* [online]

⁷⁷ DEIRMENJIAN, John M. *Stalking in Cyberspace* [online]

⁷⁸ ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013, s. 65.

⁷⁹ KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016, s. 99.

⁸⁰ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 178.

k předcházení konfliktům.⁸¹ Prevence se dělí na primární, sekundární a terciární. V následujícím textu budou podrobněji vysvětleny jednotlivé typy prevence.

Primární

Cílem primární prevence je „*výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti.*“⁸²

Primární prevence se rozlišuje na specifickou a nespecifickou. Specifická primární prevence spočívá v opatřeních zaměřených na předcházení a omezení výskytu konkrétního nežádoucího jevu.⁸³ Nespecifická primární prevence se prostřednictvím smysluplného využívání volného času zaměřuje na rozvoj pozitivního sociálního chování a zdravé osobnosti, na budování zdravého životního stylu a odpovědnosti za sebe a své jednání.⁸⁴

Sekundární

Tento druh prevence se zaměřuje na jedince a skupiny ohroženy vyšším výskytem daného jevu. Jako příklad lze uvést zaměření prevence šikany na fyzicky slabší žáky.⁸⁵

Terciární

Terciární prevence se uplatňuje v případě, že již došlo k nežádoucímu jevu. Tento druh prevence slouží k minimalizaci následků nebo pokračování daného jevu.⁸⁶

2.2.1 Možnosti prevence

Možností prevence je mnoho. V této podkapitole bude uvedeno, jak mohou škola, rodiče ale i vrstevníci pomáhat k předcházení výskytu rizikové chování na internetu. Závěrem popíší pravidla pro bezpečné užívání internetu, která slouží k ochraně uživatelů před možnými riziky na internetu.

Prevence na úrovni školy

Informační a komunikační technologie jsou dnes běžnou součástí školy. V oblasti prevence je podstatné zajistit, aby škola byla bezpečné, klidné, příjemné a přátelské místo pro žáky, učitele a ostatní zaměstnance. Dalšími důležitými kroky jsou: zvyšování

---

⁸¹ *Akademický slovník cizích slov: [A-Ž]*. Dotisk. Praha: Academia, 1997, s. 617.

⁸² *Prevence-info.cz: Prevence rizikového chování* [online]

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009 s. 178.

⁸⁶ Tamtéž, s. 178.

povědomí o nebezpečí internetu, přímoúměrné vytváření zásad prevence s rozvojem techniky a vypracování plánu prevence kyberšikany.⁸⁷

Příloha metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních se zabývá intervencí v případě kyberšikany nebo jiných forem kybernetické agrese. V této příloze jsou uvedené určité kroky, jak předcházet tomuto rizikovému chování. Mezi tyto kroky na úrovni školy patří:

- zařazení pravidel do školního řádu ohledně používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů ve škole,
- seznámení žáků a jejich rodičů o pravidlech bezpečného užívání internetu,
- informování žáků o rizikovém chování na internetu
- instalace softwaru upozorňujícího vyučujícího o činnosti žáka na počítači během výuky,
- podporování pozitivního využívání informačních a komunikačních technologií,
- vzdělávání pedagogů o rizikovém chování na internetu.⁸⁸

Mezi kroky na úrovni jednotlivých pedagogů patří:

- posílení empatie mezi žáky,
- vytvoření pozitivní klimatu třídy a školy,
- formování pozitivních vztahů mezi všemi aktéry školy,
- vedení k úctě k druhým lidem.⁸⁹

Další možností, jak lze děti chránit před rizikovým chováním na sociálních sítích je výuka mediální výchovy na školách. Aby se děti mohli před riziky bránit, musí znát, co jsou média a jak fungují. Co jsou vlastně média? Aby bylo možné odpovědět na tuto otázku, je potřeba nejprve definovat masovou komunikaci, což je jakákoli forma komunikace přenášená přes médium (kanál), které současně osloví velký počet lidí. Médium je kanál přenášející myšlenku či informaci od udělovatele k příjemci sdělení. Médium zprostředkovává komunikaci jednosměrně nebo v obou směrech.⁹⁰ Patří mezi ně rozhlas, televize, noviny, časopisy, billboardy, filmy, knihy, internet a inteligentní média.⁹¹

---

⁸⁷ HOLLÁ, Katarína. *Kyberšikana*. IRIS, 2013, s. 65-69.

⁸⁸ *Metodický pokyn ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních* [online]

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ SAK, Petr a Jiří MAREŠ. *Člověk a vzdělání v informační společnosti*. Praha: Portál, 2007, s. 58.

⁹¹ WIMMER, Roger D. a Joseph R. DOMINICK. *Mass Media Research* [online]

Jako inteligentní masová média se označují smartphony, inteligentní televizory a tablety. Každé z těchto zařízení může fungovat jako samostatné hmotnostní médium. Pomocí těchto inteligentních médií může osoba nebo i celá organizace komunikovat současně s tisíci nebo dokonce miliony lidí prostřednictvím textových zpráv, příspěvků na sociálních sítích a e-mailů. Prostřednictvím inteligentních médií může uživatel přistupovat k internetu a dále i využívat funkcí ostatních masových médií. Například člověk může sledovat televizi nebo filmy, poslouchat rádio a nahrávky nebo číst časopis, knihu nebo noviny.⁹²

V dnešní době tvoří média jeden z významných činitelů primární i sekundární socializace. Proto je důležité, aby součástí základního vzdělávání byla také mediální výchova. Tato výchova poskytuje dětem základní seznámení s masovými i síťovými médii, mezi něž patří tisk, televize, rozhlas, internetová média a sociální sítě. Děti se učí, jak prostřednictvím médií komunikovat a jak s nimi lze pracovat.⁹³

Prevence na úrovni rodiny

V rodině probíhá primární socializace. Rodina pomáhá jednotlivci začlenit se do společnosti a s utvářením vztahů jednatelce a společnosti. Rodina předává jednotlivci určité hodnoty, normy a zvyklosti a zároveň by jej měla chránit před škodlivými vlivy informačních a komunikačních technologií. Jednou z možností, jak dítě uchránit je použití rodičovského zámku na počítači. Rodiče mohou nastavit podle věku dítěte obsah a činnosti, které může dítě na počítači vykonávat. Rodiče pak mohou zjistit, jaké stránky si dítě na internetu prohlíželo, jestli posílalo nějaké e-maily a zda se zapojilo do internetových diskusí. Dále je vhodné umístit počítač na viditelné místo a stanovit dítěti pravidla pro používání internetu a mobilu, například mu vymežit webové stránky, které může navštěvovat. Rodiče by měli vědět, jaké stránky jejich dítě navštěvuje a jaké sociální sítě využívá. Měli by znát, na jakých sociálních sítích má dítě profil a co o sobě na profilu uvádí. Je důležité vysvětlit dítěti, že vše co o sobě na internetu napíše, je veřejné a jaká rizika to může přinášet. Varovat dítě, že na internetu mohou lidé vystupovat pod falešnou identitou. Kontrolovat dítě zda si na sociálních sítích nepřidává do přátel lidi, které nezná. Mluvit s dítětem o tom, co dělá na internetu a ptát se jej, zda se někdy nesetkalo s obtěžováním, vyhrožováním

---

⁹² Tamtéž.

⁹³ PASTOROVÁ, PaedDr. Markéta. *Doporučené očekávané výstupy Metodická podpora pro výuku průřezových témat v základních školách*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2011, s. 69.

nebo s jinými projevy kyberšikany. Ujistit dítě, že kdykoli se setká s nějakým nevhodným chováním na internetu, může se rodičům svěřit a ti mu pomohou.⁹⁴

Prevence rizikového chování ze strany vrstevníků

Vrstevnická skupina má velký vliv na jednotlivce. Děti často starší děti napodobují a chtějí být jako oni a proto se jeví peer monitoring jako vhodný nástroj pro prevenci kyberšikany. Při peer monitoringu starší žáci vyprávějí mladším žákům o svých zkušenostech a zážitcích s rizikovým chováním na sociálních sítích a radí jim co dělat, pokud se s něčím podobným sami setkají.⁹⁵

Pravidla bezpečného používání internetu

Je důležité, aby děti znaly a respektovaly pravidla bezpečného používání internetu, která je mohou ochránit před rizikovým chováním na internetu. Mezi tato pravidla patří:

- Nezveřejňovat fotografie nebo videa bez souhlasu osoby, která je na nich.
- Neotvírat přílohu pošty, která přišla z neznámé adresy.
- Neposílat nikomu své intimní fotografie.
- Nezveřejňovat své osobní údaje na internetu.
- Nevěřit všem informacím, které jsou na internetu.
- Nebavit se s lidmi, s kterými se uživatel bavit nechce.⁹⁶
- Nepřisvojovat si cizí informace a materiály z internetu.
- Nepoužívat internet pro komunikaci s cizími lidmi.
- Nepoužívat falešnou identitu.
- Nepoužívat vulgární výrazy.
- Chránit si svá hesla a osobní údaje.⁹⁷
- Číst si podmínky na sociálních sítích před jejich potvrzením.
- Neuvádět na profilech své rodné číslo, adresu nebo telefonní číslo.⁹⁸

2.3 Shrnutí

Sociální síť je internetová služba umožňující svým členům komunikaci s jinými lidmi, vytváření profilů, prezentací a diskusních fór. Členové sítě dále mohou sdílet fotografie, videa a další obsah s ostatními uživateli a ti mohou sdílený obsah komentovat anebo pomocí tlačítka „to se mi líbí“ vyjádřit obdiv. Na sítích mohou lidé

---

⁹⁴ HOLLÁ, Katarína. *Kyberšikana*. IRIS, 2013, s. 70-71.

⁹⁵ Tamtéž, s. 71-72.

⁹⁶ *Bezpečnýinternet.cz: Rady pro bezpečnou on-line komunikaci* [online]

⁹⁷ HOLLÁ, Katarína. *Kyberšikana*. IRIS, 2013, s. 72-73.

⁹⁸ KOHOUT, Roman a Radek KARCHŇÁK. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. s. 41.

se stejnými zájmy vytvářet komunity. Sociální sítě lze dělit na osobní sítě umožňující komunikaci s přáteli a sdílení společných zážitků, dále na sítě pro sdílení obsahu a sítě sdílející stejné zájmy, kde mohou uživatelé získávat informace z určitého oboru od odborníků nebo i běžných uživatelů.

Rizikové chování zapříčiňuje prokazatelný růst zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost. Mezi rizikové chování na internetu patří kyberšikana, kybergrooming, sexting a kyberstalking. Kyberšikana je záměrné a násilné chování, které využívá moderní komunikační prostředky a to především internetu a mobilu. Jedná se o zveřejňování pomluv o oběti na internetu nebo i pravdivých, ale choulostivých informací ze soukromí oběti někdy i včetně obrazového materiálu. Kybergrooming je chování uživatelů s cílem vzbudit v jiném uživateli, ať už v dospělém či v dítěti, pocit důvěry a prostřednictvím internetové komunikace a za pomoci falešné identity jej vylákat na schůzku. Sexting je rozesílání textových zpráv, fotografií nebo videí se sexuálním obsahem prostřednictvím internetu. Kyberstalking je úmyslné, škodlivé a opakující se pronásledování a obtěžování osobou, které ohrožuje bezpečnost jiné osoby. Pachatelé mohou získat na internetu osobní informace o oběti, jako jsou adresy nebo telefonní čísla a poté na základě těchto informací jsou schopni potkat svoji oběť osobně.

Prevence je soubor určitých opatření směřujících k předcházení nežádoucím jevům, kterými jsou onemocnění, poškození či sociálněpatologické jevy. Lze rozlišit tři druhy prevence primární zaměřenou na výchovu k předcházení a snížení rizikových projevů chování a ke zdravému životnímu stylu, sekundární zaměřující se jedince a skupiny ohrožené výskytem určitého jevu a terciární uplatňující se v případě, když již došlo k výskytu nežádoucího jevu a směřující ke snížení následků nebo pokračování jevu. Mezi možnosti prevence patří prevence ze strany rodičů, ze strany školy, ze strany vrstevníků a prevence z hlediska etiky, do které patří pravidla bezpečného používání internetu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 Výzkumné šetření

Výzkumné šetření vycházelo ze získaných poznatků z teoretické části. Poznatky o možnostech trávení volného času, o typech a funkcích sociálních sítích, o možných rizicích na internetu a o pravidlech bezpečného používání internetu mi byly podkladem pro sestavení dotazníku. V následující části práce je popsán cíl výzkumu, výzkumná metoda a výzkumný soubor.

3.1 Výzkumný problém

Na začátku každého výzkumného šetření je důležité nejprve stanovit výzkumný problém. Výzkumný problém definuje, co bude předmětem výzkumu, koho, kdy a kde bude výzkumník zkoumat.⁹⁹

V tomto výzkumném šetření se jednalo o deskriptivní výzkumný problém, jenž zjišťoval a popisoval výskyt, stav nebo situaci určitého jevu.¹⁰⁰ Výzkumné problém spočíval v popsání sociálních sítí ve volném čase dětí na druhém stupni základní školy. Výzkumný problém je definován následovně: Jak děti používají sociální sítě ve volném čase?

3.2 Cíle výzkumu

Cílem výzkumu bylo zjistit, zda děti ve volném čase používají sociální sítě a pokud ano tak k jakému účelu. Dalším dílčím cílem bylo zjistit, jak tráví děti na druhém stupni základní školy svůj volný čas, kolik svého volného času věnují sociálním sítím, zda si uvědomují, jaká rizika na ně mohou číhat na internetu a zda znají pravidla bezpečného chování na internetu.

K zjištění cílů výzkumu sloužil kvantitativně orientovaný výzkum, jehož hlavní výhoda spočívá ve zjištění velkého množství informací za krátký čas.¹⁰¹ Jako výzkumný nástroj byl použit mnou vytvořený dotazník, viz příloha – Dotazník pro děti.

---

⁹⁹ GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury, s. 13.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 26.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 32 -34.

3.3 Výzkumné otázky

Bakalářská práce se zabývá sociálními sítěmi ve volném čase dětí na základní škole. Cíl výzkumu byl ověřen pomocí těchto výzkumných otázek:

1. Jak děti tráví svůj volný čas?
2. Jak děti používají sociální sítě ve volném čase?
3. Uvědomují si děti, jaká rizika na ně mohou číhat na sociálních sítích?
4. Znájí děti pravidla bezpečného chování na sociálních sítích?

3.4 Výzkumná metoda

K zjištění cílů výzkumu byl použit kvantitativně orientovaný výzkum, jehož hlavní výhoda spočívá ve zjištění velkého množství informací za krátký čas.¹⁰² Kvantitativně orientovaný výzkum je využíván ve společenských vědách a slouží k hromadnému shromažďování dat prostřednictvím dotazování osob.¹⁰³ Jako výzkumný nástroj byl použit vytvořený dotazník. Dotazník je jednou z nejběžnějších výzkumných nástrojů. Dotazník tvoří soubor jasně a srozumitelně formulovaných otázek. Pomocí dotazníku výzkumník získává informace o respondentovi, jeho názory a postoje k určitému jevu. Základní typy otázek v dotazníku jsou: uzavřené, otevřené a polouzavřené. Uzavřené otázky mají na výběr z předem daných variant odpovědí. Na otevřené otázky odpovídá respondent vlastními slovy. Polouzavřené otázky jsou kombinací předchozích typů.¹⁰⁴

Dotazník byl určen žákům druhého stupně základní školy a skládal se z dvaceti otázek, šestnáct otázek bylo uzavřených, kdy žáci vybírali z předepsaných variant odpovědí, a zbylé čtyři otázky byly doplněny o možnost volné odpovědi. V úvodním odstavci byl navázán kontakt s žáky prostřednictvím seznámení se s účelem výzkumného šetření a ujištěním o anonymitě dotazníku.

3.5 Výzkumný soubor

Do výzkumného šetření jsme chtěli zapojit všechny žáky druhého stupně základních škol v Domažlicích. Elektronickou formou jsme oslovili dvě základní školy v Domažlicích s žádostí o vyplnění dotazníku. Zapojila se pouze jedna ze dvou

---

¹⁰² GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury, s. 32-34.

¹⁰³ SKALKOVA, J., et al. Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu. Praha: SPN, 1983, s. 86.

¹⁰⁴ SKUTIL, M., et al. Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství. Praha: Portál, 2011, s. 80-81.

základních škol v Domažlicích. Dotazník byl zaslán elektronickou formou škole, která jej poté zadala žákům k vyplnění. Před odesláním dotazníku na základní školu jsme provedli předvýzkum na žácích z různých tříd nejmenované základní školy z jiného města a to z důvodu ověření, zda jsou položené otázky žákům jasné a srozumitelné. Vyhodnocení předvýzkumu ukázalo, že dotazník byl srozumitelný a jasný pro žáky a lze jej použít pro výzkumné šetření.

3.6 Místo šetření

Výzkumné šetření probíhalo v Domažlicích na základní škole. Domažlice jsou okresní město na jihozápadě Čech. Domažlice nabízejí dětem mnoho možností, jak trávit svůj volný čas. V Domažlicích je dům dětí a mládeže Domino, který vytváří širokou nabídku smysluplných volnočasových aktivit pro děti, mládež i dospělé a to ve formě pravidelných zájmových kroužků, výletů, jednodenních akcí, táborů a otevřeného klubu nabízející prostor pro neorganizovanou činnost dětí a mládeže.¹⁰⁵ V Domažlicích se nachází Základní umělecká škola Domažlice Jindřicha Jindřicha, kde děti mohou studovat hudební, literárně-dramatický, taneční a výtvarný obor.¹⁰⁶ Dále mohou děti od 6 do 20 let trávit svůj volný čas v nízkoprahovém klubu Fontána, jim pracovníci pomáhají řešit jejich problémy a také je učí jak smysluplně trávit volný čas prostřednictvím široké nabídky volnočasových aktivit.¹⁰⁷ Děti mohou též využít nabídku volnočasových aktivit od organizace Junák - český skaut. Domažlice nabízejí též mnoho sportovních aktivit – fotbal, hokej, baseball, aerobik, volejbal, rybaření, judo a jezdeckví.

V Domažlicích jsou dvě základní školy, ale pouze jedna základní škola mi povolila provést výzkumné šetření. Tato základní škola nabízí dětem možnost navštěvovat mnoho zájmových kroužků (chemický, chovatelský, geologický a zdravotnický). Dále je celý areál školy vybaven WiFi internetovou sítí, kterou mohou žáci zdarma využívat. Výuka předmětu výpočetní technika probíhá povinně již od páté třídy a také si jej mohou žáci zvolit jako volitelný předmět. Škola má dvě vybavené počítačové učebny.¹⁰⁸

---

¹⁰⁵ *DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE DOMINO DOMAŽLICE* [online]

¹⁰⁶ *ZUŠ Domažlice Jindřicha Jindřicha* [online]

¹⁰⁷ *Diakonie Českobratrské církve evangelické: Diakonie Západ* [online]

¹⁰⁸ *Stránky Základní školy Domažlice, Komenského 17* [online]

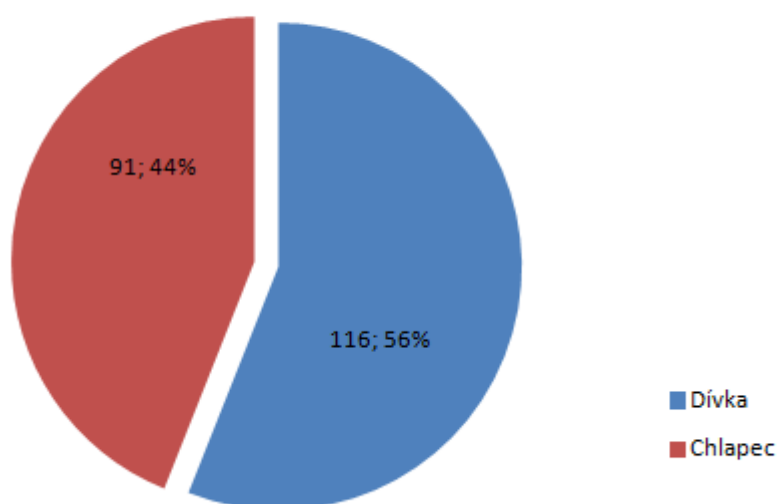
4 Analýza a interpretace dat

Výzkumu se zúčastnilo 207 žáků druhého stupně základní školy v Domažlicích. Potřebná data byla zjištěna prostřednictvím elektronického dotazníku, který byl zadán žákům během výuky informatiky ve škole. Výsledky byly zaznamenány do tabulky ve formátu Microsoft Excel. Poté byla data zpracována a interpretována pomocí grafů nebo tabulek.

4.1 Rozdělení respondentů podle pohlaví, bydliště a třídy

Do výzkumu se zapojilo celkem 207 žáků druhého stupně základní školy v Domažlicích, z toho dívek 116 (56 %) a chlapců 91 (44 %).

Rozdělení respondentů podle pohlaví

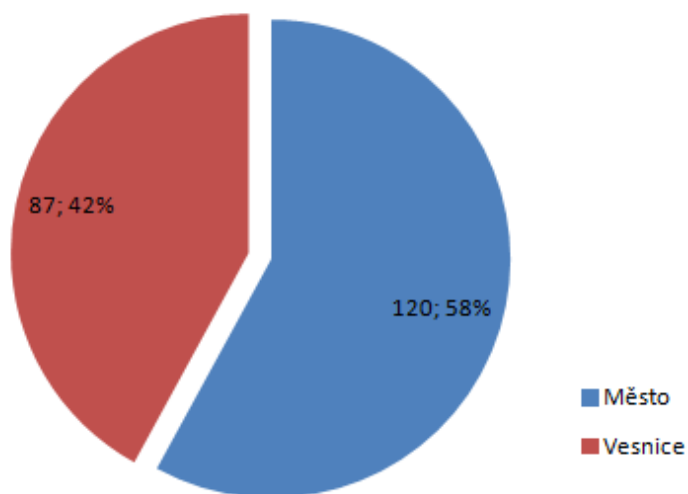

Graf 1: Rozdělení respondentů podle pohlaví

(Zdroj: vlastní zpracování)

Výzkumu se zúčastnilo 120 žáků z města (58 %) a 87 žáků z vesnice (42 %).

Rozdělení respondentů podle bydliště

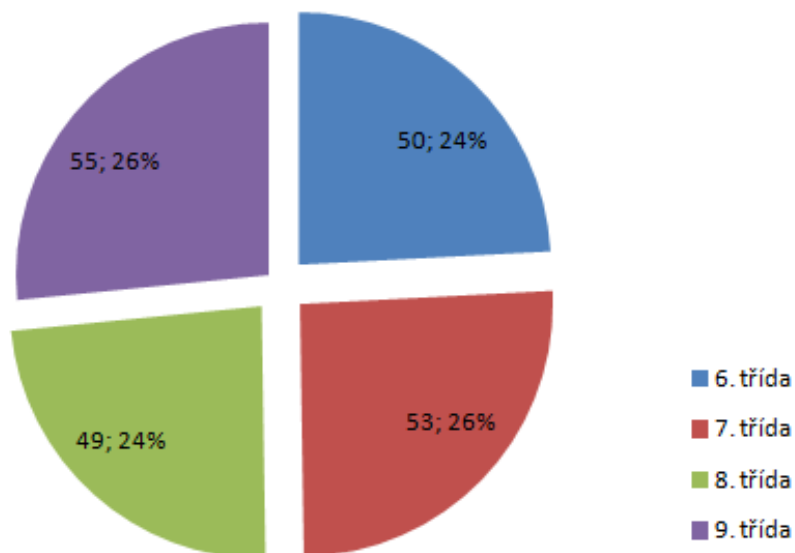

Graf 2: Rozdělení respondentů podle bydliště

(Zdroj: vlastní zpracování)

Výzkumný soubor se skládal z 50 žáků 6. třídy (24,2 %), 53 žáků 7. třídy (25,6 %), 49 žáků 8. třídy (23,7 %) a 55 žáků 9. třídy (26,6 %).

Rozdělení respondentů podle třídy

Graf 3: Rozdělení respondentů podle třídy

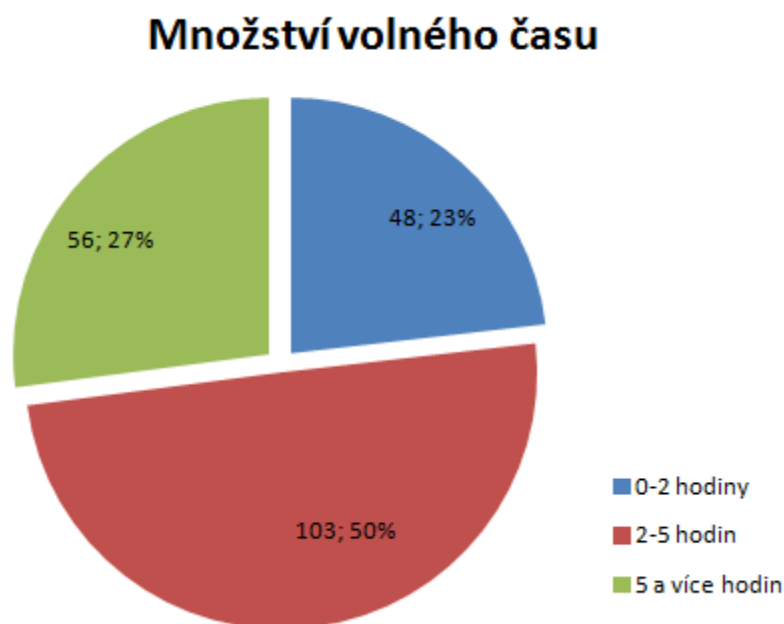
(Zdroj: vlastní zpracování)

4.2 Množství a způsob trávení volného času

V této části vyhodnocování získaných údajů jsme se zaměřili na otázky týkající se volného času. Zjišťovali jsme, kolik volného času mají respondenti po příchodu ze školy, s kým a kde tráví svůj volný čas a čemu se ve volném čase věnují.

Pomocí otázky: „Kolik volného času ti zbývá po příchodu ze školy?“ jsme zjišťovali množství volného času dětí. Aby děti dobře chápaly, co je volný čas, byl tento pojem u otázky vysvětlen. Volný čas je doba, kdy děti samy rozhodují o tom, co budou dělat a baví je to. Definice pojmu volný čas je podrobněji popsána v kapitole 1 teoretické části.

Graf 4 zobrazuje množství volného času, které žáci mají po příchodu ze školy. Z celkového počtu 207 respondentů uvedlo 50 % dětí, že jim po příchodu ze školy zbývá 2-5 hodin volného času, 23 % žáků má po příchodu ze školy více než 5 hodin volného času a 23 % respondentů má 0-2 hodiny volného času, když přijdou ze školy.

Graf 4: Množství volného času

(Zdroj: vlastní zpracování)

Otázkou „Kde a s kým trávíš svůj volný čas?“ jsme zkoumali v jakém prostředí a s jakými osobami tráví děti volný čas. Možnosti, jak mohou děti trávit volný čas, jsou blíže popsány v kapitole 1.3 v teoretické části této práce. U této otázky měli respondenti rozdělit 100 bodů mezi nabízené možnosti. Tabulka 1 ukazuje, kolik respondentů

udělilo počet bodů jednotlivým možnostem. Počty bodů jsou v tabulce rozděleny po deseti. Ze získaných údajů vyplývá, že žáci tráví svůj čas ve více prostředích a s více osobami, to lze usuzovat z toho, že jen malá část respondentů (28) dalo nabízeným odpovědím více než 50 bodů. S rodinou tráví žáci volný čas především doma než venku. Venku tráví děti volný čas nejčastěji s přáteli.

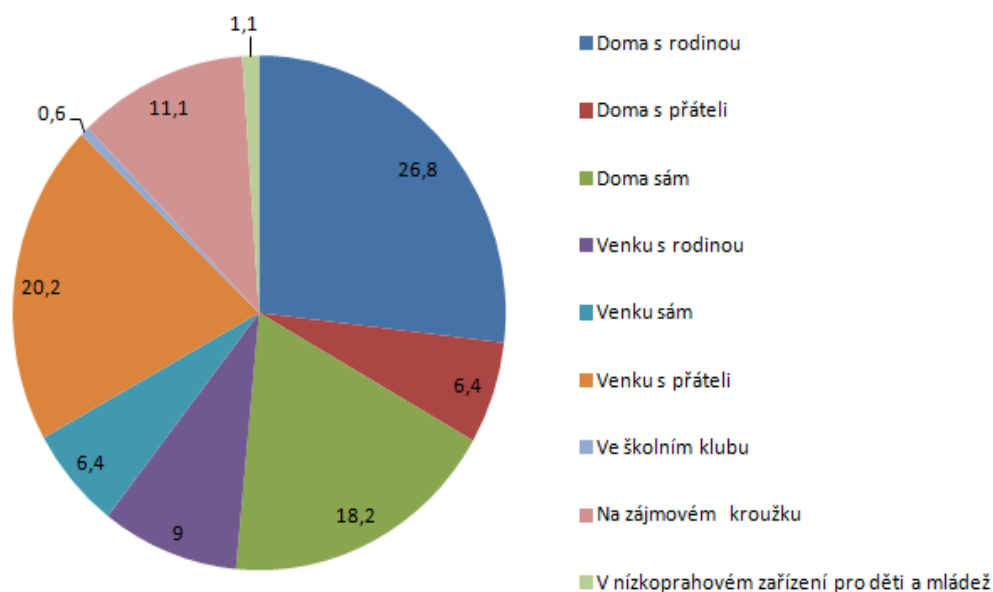
Počet bodů	Doma s rodinou	Doma sám	Doma s přáteli	Venku s rodinou	Venku sám	Venku s přáteli	Ve školním klubu	Na zájmovém kroužku	NZDM
0-10	28	63	153	136	149	52	202	131	198
11-20	55	74	41	54	53	66	3	29	7
21-30	54	41	11	11	4	47	2	26	2
31-40	33	17	2	3	1	30	0	6	0
41-50	23	9	0	3	0	6	0	10	0
51-60	5	0	0	0	0	5	0	3	0
61-70	3	1	0	0	0	1	0	1	0
71-80	6	0	0	0	0	0	0	0	0
81-90	0	1	0	0	0	0	0	0	0
91-100	0	1	0	0	0	0	0	1	0

Tabulka 1: Způsob trávení volného času

(Zdroj: vlastní zpracování)

Ze získaných údajů jsme vypočetli průměrné počty bodů, které respondenti přidělili jednotlivým možnostem. Graf 5 ukazuje, že nejčastěji tráví respondenti svůj volný čas doma s rodinou, tato možnost získala průměrně 26,8 bodů a 20,2 bodů získala možnost venku s přáteli. Dále respondenti tráví volný čas sami doma, tato možnost získala 18,2 bodů. Respondenti také ve volném čase navštěvují zájmový kroužek, tato možnost získala 11,1 bodů. Pokud děti netráví volný čas doma s rodinou, venku s přáteli, doma samy anebo navštěvováním zájmového kroužku, tak tráví čas venku s rodinou (9 bodů), možnosti doma s přáteli a venku sám dostaly stejný počet bodů (6,4 bodů). Respondenti v malém množství využívají nabídku nízkoprahového zařízení (1,1 bodů) a nabídku školního klubu (0,6 bodů).

Způsob trávení volného času

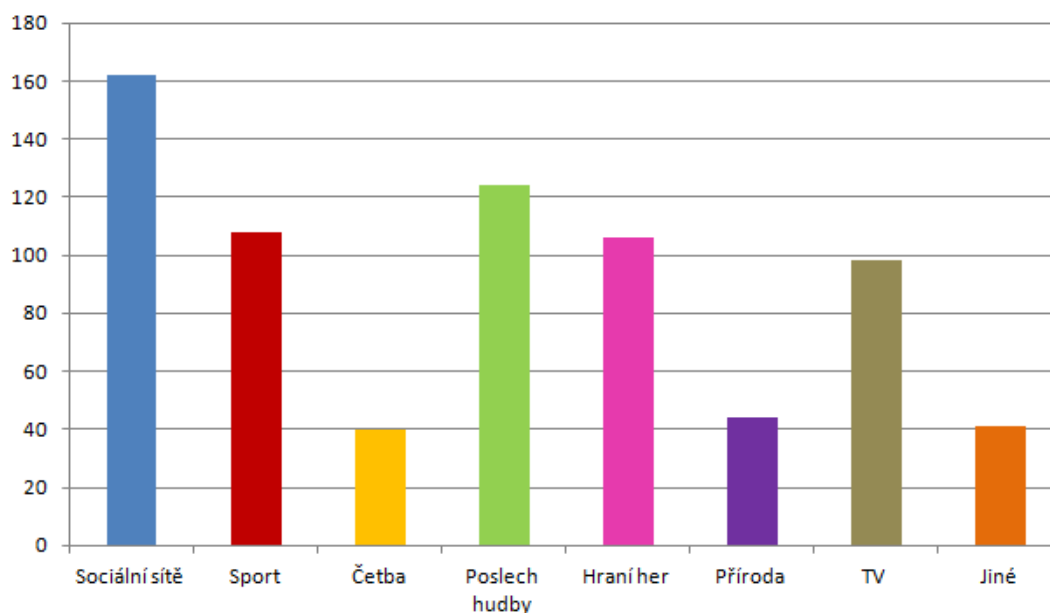

Graf 5: Způsob trávení volného času – kde a s kým

(Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka „Čemu se věnuješ ve volném čase?“ měla za cíl zjistit, co děti ve volném čase dělají. U této otázky byla možnost výběru z více odpovědí, proto počet zaškrtnutých odpovědí nesouhlasí s celkovým počtem respondentů. Z grafu 6 vyplývá, že děti se ve volném čase nejvíce věnují sociálním sítím (78,3 %), poslechu hudby (59,9 %), sportu (52,2 %) a hraní her (51,2 %). Sledováním televize tráví svůj volný čas téměř polovina respondentů (47,3 %). Přírodě se ve volném čase věnuje 21,3 % žáků a 19,3 % dětí se věnuje četbě. Jinou možnost zvolilo 19,8 % respondentů. Jako jinou možnost respondenti uváděli: fotografování, kreslení, malování, péče o zvířata, učení angličtiny, hra na hudební nástroj (kytara, klavír), povídání si s přáteli, návštěva babičky, sledování videí, natáčení, bmx, zálesáctví, cestování, procházky, keramika a zahrada.

Způsob trávení volného času

Graf 6: Způsob trávení volného času

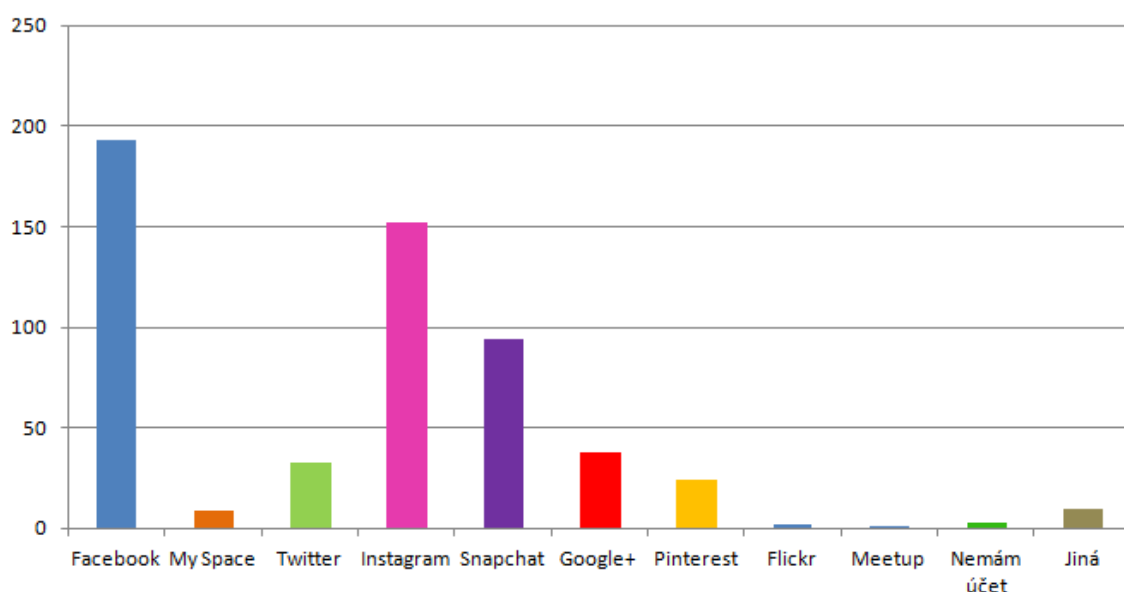
(Zdroj: vlastní zpracování)

4.3 Používání sociálních sítí

V této části interpretace získaných údajů jsme se věnovali sociálním sítím. Nejprve jsme se žáků dotazovali, jestli mají účet na sociálních sítích a na jakých. Zjišťovali jsme také, kolik času tráví na sociálních sítích a k čemu je používají. Sociální sítě, jejich funkce a typy jsou blíže popsány v kapitole 2 teoretické části této práce.

Otázkou „Na jakých sociálních sítích máš účet?“ jsme zjišťovali, zda děti mají účet na sociálních sítích a na jakých. Otázka byla polouzavřená, respondenti měli možnost zvolit více odpovědí, proto se celkový počet respondentů neshoduje s počty zaškrtnutých odpovědí a zároveň měli možnost uvést i jiné odpovědi než byly nabízeny. Na grafu 7 je znázorněno, že nejpoužívanější sociální sítí je Facebook, na kterém má účet 193 respondentů (93,2 %). Z celkem 207 dotázaných má 152 respondentů (73,4 %) účet na Instagramu. Téměř polovina dotázaných (94; 45,4%) má účet na sociální sítí Snapchat. Na sociální sítí Google+ má účet 38 respondentů (18,4%). Okolo jedné desetiny žáků má účet na Twitteru (33; 15,9 %) a na Pinterestu (24; 11,6 %). Mezi nejméně používané sociální sítě u žáků patří MySpace (9; 4,3 %), Flickr (2; 1 %) a Meetup (1; 0,5 %). Pouze 3 žáci (1,4 %) uvedli, že nemají účet na žádné sociální sítí. Možnost jiné odpovědi zvolilo 10 žáků (4,8 %). Jako jinou možnost uvedli: Musical.ly (6), Messenger (2), Tumblr (1) a Skype (1).

Účet na sociálních sítích

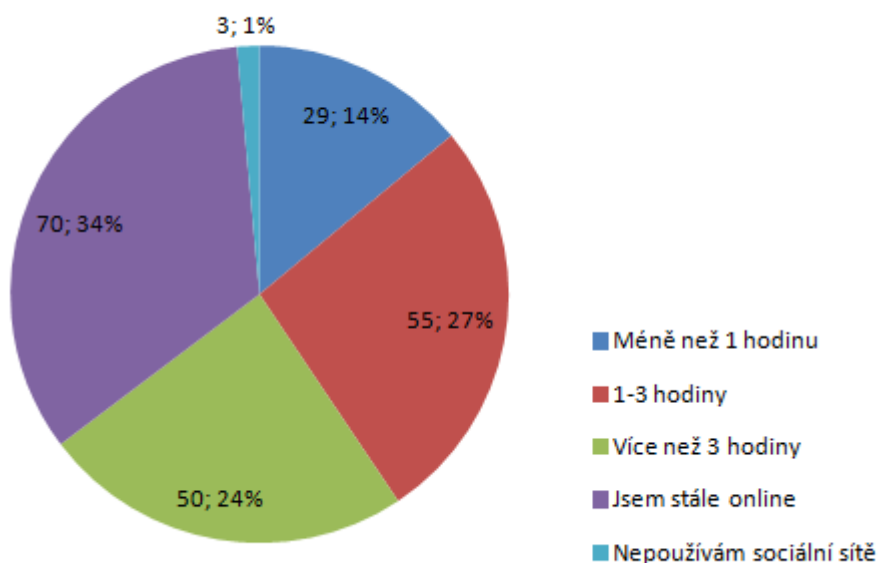

Graf 7: Účet na sociálních sítích

(Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka „Kolik času denně strávíš na sociální síti?“ sloužila ke zjištění, kolik času za den žáci stráví na sociálních sítích. Graf 8 ukazuje, že nejvíce žáků (70; 34 %) je stále online díky jejich mobilnímu telefonu nebo tabletu a na sociální síti může trávit veškerý volný čas. Více než čtvrtina žáků (55; 27 %) stráví denně na sociální síti 1-3 hodiny. Více než 3 hodiny stráví denně na sociálních sítích 50 žáků (24 %). Méně než 1 hodinu denně používá 29 respondentů (14 %). Z celkového počtu 207 respondentů pouze 3 respondenti (1 %) uvedli, že nemají účet na žádné sociální síti.

Strávený čas na sociálních sítích

Graf 8: Strávený čas na sociálních sítích

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pomocí otázky „Co na sociální síti děláš?“ jsme se dotazovali, jak děti používají sociální sítě. Funkce sociálních sítí jsou blíže popsány v kapitole 2 v teoretické části této práce. U této otázky měli respondenti rozdělit 100 bodů mezi nabízené možnosti. Tabulka 2 ukazuje, kolik respondentů udělilo počet bodů jednotlivým možnostem. Počty bodů jsou v tabulce rozděleny po deseti. Nejvíce žáci využívají sociální sítě ke komunikaci s přáteli. Sedm respondentů používá sociální sítě téměř pro komunikaci s přáteli. Druhá nejčastěji využívaná funkce sociálních sítí je sdílení příspěvků, fotografií a videí. Osm respondentů dalo této možnosti více než 50 bodů. Ze získaných dat vyplývá, že žáci jen v malé míře používají sociální sítě k seznamování. Žáci na sociálních sítích sdílejí společný zájem a hrají hry, ale tyto způsoby využití sociálních sítí jsou většinou doplňkem ke komunikaci s přáteli. Pouze dva respondenti udělili možnosti „hraní her“ více než polovinu bodů.

Počet bodů	Komunikace s přáteli	Seznamování	Sdílení příspěvků, fotografií a videí	Hraní her	Sdílení společného zájmu
0-10	4	170	40	109	160
11-20	5	25	35	35	25
21-30	14	6	65	40	19
31-40	41	3	44	16	0
41-50	49	0	12	2	0

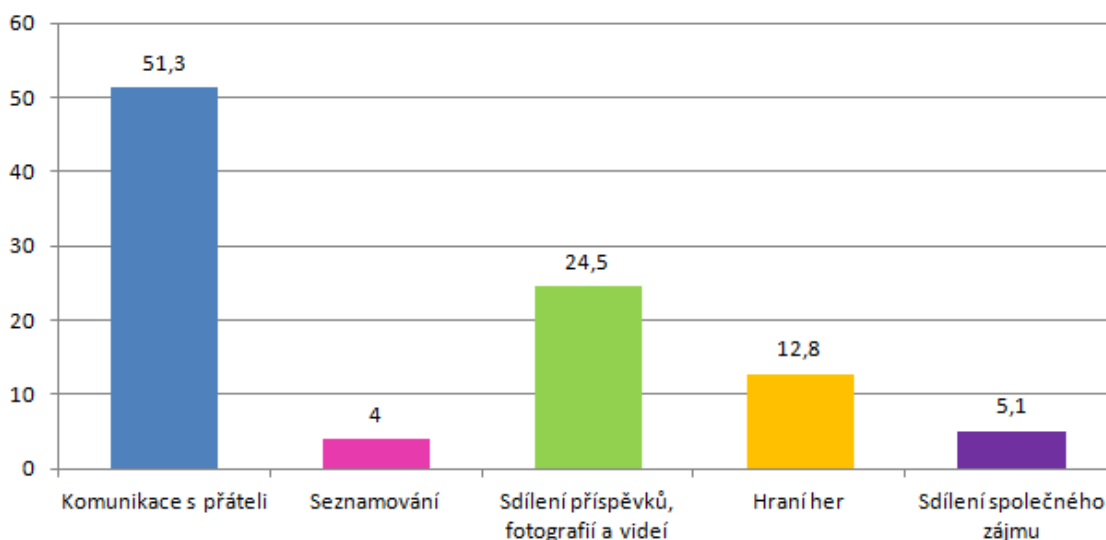
51-60	46	0	4	0	0
61-70	19	0	1	2	0
71-80	8	0	3	0	0
81-90	11	0	0	0	0
91-100	7	0	0	0	0

Tabulka 2: Používání sociálních sítí

(Zdroj: vlastní zpracování)

Graf 9 znázorňuje průměrné počty bodů, které respondenti udělili jednotlivým možnostem. Nejčastěji používají respondenti sociální sítě ke komunikaci s přáteli, tato možnost získala průměrně 51,3 bodů a ke sdílení příspěvků, fotografií a videí, tato odpověď dostala průměrně 24,5 bodů. Hraní her získalo průměrně 12,8 bodů. Mezi méně časté činnosti žáků na sociálních sítích patří sdílení společného zájmu s průměrně 5,1 body a seznamování s průměrně 4 body.

Činnosti na sociálních sítích

Graf 9: Činnosti na sociálních sítích

(Zdroj: vlastní zpracování)

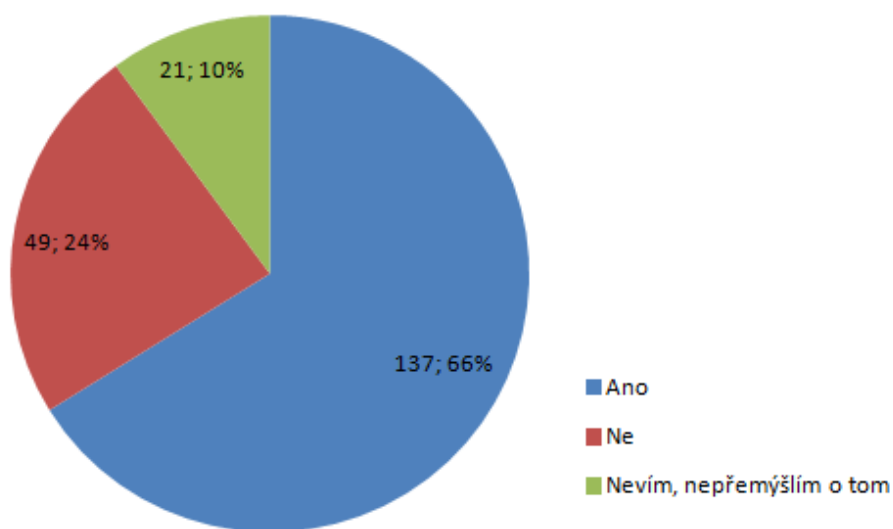
4.4 Vnímaná rizika na internetu

Tato část interpretace dat je zaměřena na okruh otázek, které zjišťovaly, zda si děti uvědomují rizika na internetu. Rizikové chování je podrobně popsáno v kapitole v teoretické části této práce. Nejprve jsme zjišťovali, zda si žáci obecně uvědomují, že internet může pro jeho uživatele představovat určité riziko, dále jsme zkoumali, zda sami vnímají internet pro sebe jako určité riziko. Věnovali jsme se také zjištění, co konkrétně považují respondenti za riziko na internetu. Dále jsme zkoumali, zda se někdy respondenti setkali s nějakou osobou, kterou znali pouze z internetu.

Při setkání s osobou znající pouze přes internet hrozí riziko kybergroomingu. Kdy může být dítě vylákáno cizí osobou na osobní schůzku a poté zneužito. Proto jsme se rozhodli zařadit otázku zjišťující, zda se respondenti již s někým z internetu setkali a předpokládáme, že pokud se s takovou osobou, setkali, tak si dostatečně neuvědomují toto riziko. Poslední otázka, která spadá do tohoto okruhu, zjišťovala, zda respondenti již někomu poslali svoji intimní fotografii. Zkoumali jsme, zda si uvědomují nebezpečí sextingu. Sexting spočívá v odesílání fotografií nebo videí se sexuálním obsahem především mezi partnery. Rizikem je možnost partnera tyto fotografie nebo videa zveřejnit a dotyčného poškodit.

Pomocí otázky „Domníváš se, že internet představuje pro jeho uživatele nějaké riziko?“ jsme zkoumali, zda si žáci uvědomují, že internet může představovat pro jeho uživatele riziko. Na grafu 10 je znázorněno, že z 207 respondentů si jich 137 (66%) uvědomuje, že internet může pro své uživatele představovat určité riziko. Skoro čtvrtina respondentů (49) se domnívá, že internet nepředstavuje pro uživatele žádné riziko a zbývajících 21 respondentů (10 %) neví, zda je internet pro své uživatele rizikový a o možných rizicích nepřemýšlejí.

Riziko internetu pro uživatele

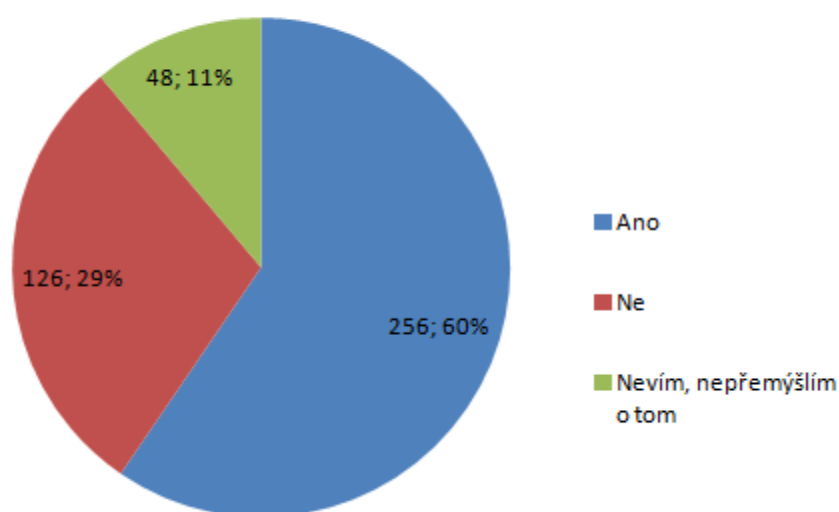
Graf 10: Riziko internetu pro uživatele

(Zdroj: vlastní zpracování)

Otázkou „Myslíš si, že i tobě hrozí nějaké riziko na internetu?“ jsme zkoumali, zda se žáci domnívají, že jim osobně hrozí na internetu nějaké riziko. Na grafu 11

je znázorněno, že více než polovina respondentů (113, 55%) si myslí, že i pro ně osobně představuje internet riziko. Ovšem ve srovnání s předchozí otázkou, která zjišťovala, zda internet obecně představuje riziko pro své uživatele, se nyní při zaměření na svou osobu o 24 respondentů méně domnívá, že i jim hrozí riziko na internetu. Z celkového počtu 207 respondentů si 60 respondentů (29 %) myslí, že internet pro ně nepředstavuje žádné riziko a zbývajících 34 respondentů (16 %) uvedlo, že neví, zda pro ně internet představuje nějaké riziko a nepřemýšlí o tom.

Riziko na internetu subjektivně

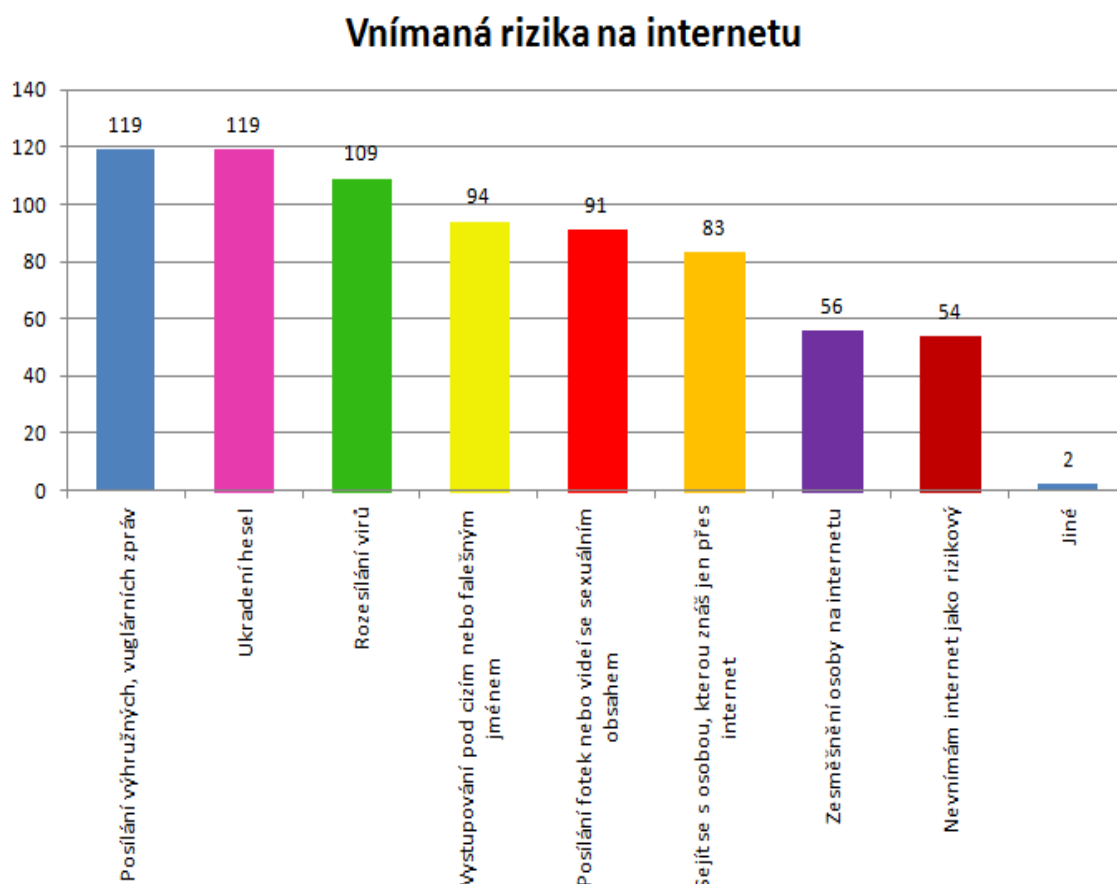
Graf 11: Riziko na internetu subjektivně

(Zdroj: vlastní zpracování)

Otázkou „Co považuješ za riziko, které může uživateli hrozit na internetu?“ jsme zkoumali, zda děti považují internet za rizikový a jaké chování na něm vnímají jako rizikové. Tato otázka byla polouzavřená. Respondenti měli možnost zvolit více nabízených odpovědí, proto se celkový počet respondentů neshoduje s počty zaškrtnutých odpovědí, zároveň měli možnost uvést i jiné odpovědi než byly nabízeny. Graf 12 zobrazuje, že z celkového počtu 207 respondentů 119 respondentů shodně jako největší rizika na internetu vnímají posílání výhrůžných, vulgárních zpráv (57,5 %) a ukradení hesel (57,5 %). Více než polovina dotázaných (109) považuje za riziko na internetu rozesílání virů (52,7 %). Vystupování pod cizím nebo falešným jménem vnímá 94 respondentů (45,4 %) jako riziko, posílání fotek nebo videí se sexuálním obsahem je podle 91 dotázaných (44 %) též rizikové, setkání s osobou znající jen přes internet vnímá jako riziko 83 žáků (40,1 %) a zesměšnění osoby na internetu

považuje za riziko 56 respondentů (27,1 %). Přibližně jedna čtvrtina dotázaných (54; 26,1 %) zvolila odpověď, že nevnímají internet jako rizikový. Dva respondenti zaškrtnli i jinou možnost než byly nabízené odpovědi a uvedli možnost: nic.

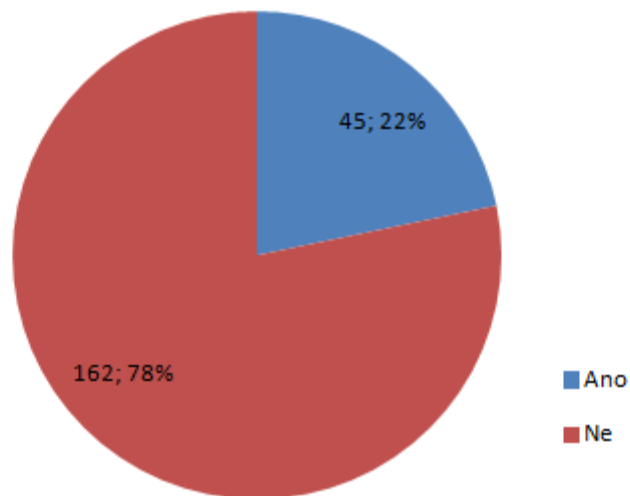

Graf 12: Vnímaná rizika na internetu

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pomocí otázky „Sešel/ Sešla ses někdy s někým koho jsi poznal/a pouze přes internet? “ jsme zjišťovali, zda se již žáci sešli s osobou, s kterou se seznámili na internetu. Při setkání s osobou, kterou znají děti pouze přes internet, hrozí riziko kybergroomingu. V takovém případě může být dítě prostřednictvím manipulace vylákáno cizí osobou na osobní schůzku a pak zneužito. Přepokládáme, že pokud se respondenti s takovouto osobou již setkali, tak si dostatečně neuvědomují toto riziko. Tato otázka byla uzavřená a žáci si mohli vybrat z odpovědí „ano“ a „ne“. Z grafu 13 lze vyčíst, že méně než čtvrtina respondentů (45; 22 %) se již setkala s osobou, s kterou se seznámila pouze přes internet. Z celkového počtu 207 respondentů se 162 žáků (78 %) nikdy nesešlo s osobou, kterou poznali pouze z internetu.

Setkání s osobou z internetu

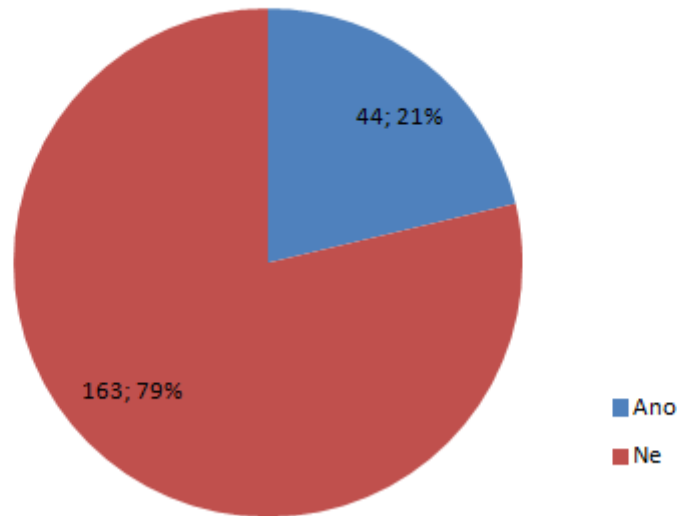

Graf 13: Setkání s osobou z internetu

(Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka „Poslal/a jsi někomu svoji intimní fotografii přes internet?“ Tato otázka sloužila ke zjištění, zda si respondenti uvědomují nebezpečí sextingu. Sexting je odesílání fotografií nebo videí se sexuálním obsahem většinou probíhá mezi partnery. Riziko spočívá ve zveřejnění těchto fotografií nebo videí partnerem, které může dotyčného poškodit. Graf 14 znázorňuje, že z 207 respondentů jich většina (163; 79 %) nikdy neposlala svoji intimní fotografii přes internet. Svoji intimní fotografii poslala méně než čtvrtina respondentů (44; 21%).

Poslání intimní fotografie

Graf 14: Poslání intimní fotografie

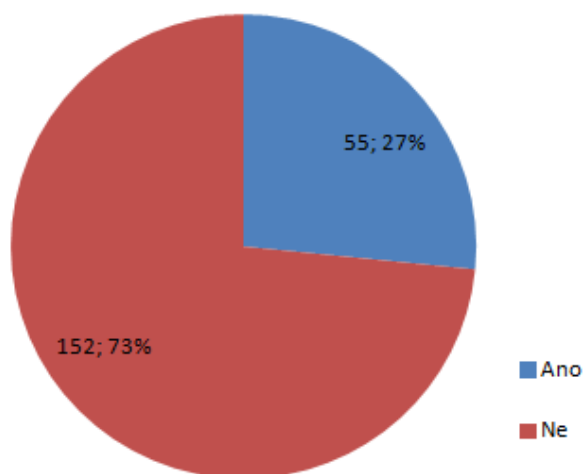
(Zdroj: vlastní zpracování)

4.5 Pravidla bezpečného užívání internetu

V následující části jsou vyhodnoceny otázky týkající se ověření, zda žáci znají pravidla bezpečného užívání internetu. Tato pravidla jsou popsána v kapitole teoretické části této práce. Nejprve jsme se zaměřili na zjištění, zda si rodiče s žáky povídají o tom, co dělají na internetu a jestli žákům ve škole říkají, jak by se měli na internetu chovat. Tyto otázky byly zařazeny z důvodu zkoumání, jestli dvě hlavní sociální skupiny, v životě žáka druhého stupně základní školy, přispívají k tomu, aby znal pravidla bezpečného užívání internetu. Další otázky byly věnovány ověření, zda žáci znají konkrétně některá z těchto pravidel.

Otázka „Povídají si s tebou rodiče o tom, co děláš na internetu?“ zjišťovala, zda rodina jako primární sociální skupina, jejímž úkolem je dítě vychovávat a chránit, se zajímá o to, jak dítě tráví čas na internetu a zda si rodiče s dítětem o činnostech na internetu povídají. Tato otázka byla uzavřená, žáci měli na výběr z možností „ano“ a „ne“. Z grafu 15 vyplývá, že ze všech 207 dotázaných uvedlo pouze 55 respondentů (27 %), že si s nimi rodiče povídají o tom, co dělají na internetu. Zbylých 152 respondentů (73 %) zaškrtnulo odpověď „ne“, rodiče se nezajímají o činnosti, kterými tráví děti čas na internetu.

Zájem rodičů o činnosti dětí na internetu

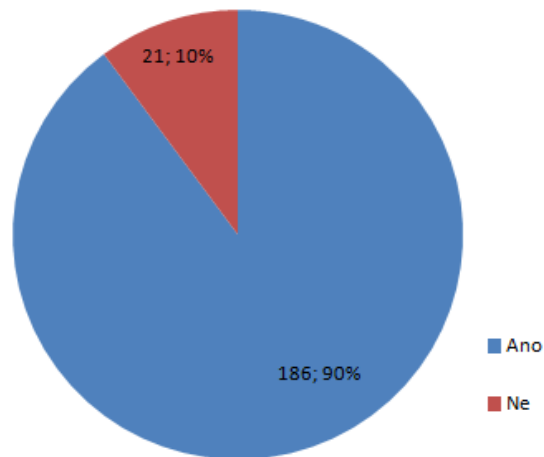

Graf 15: Zájem rodičů o činnosti dětí na internetu

(Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka „Říkají ti ve škole, jak by ses měl chovat na internetu?“ ověřovala, jestli škola informuje žáky o pravidlech bezpečného užívání internetu. Otázka byla uzavřená a respondenti měli na výběr z odpovědí „ano“ a „ne“. Z grafu 13 lze vyčíst, že většina žáků (186; 90 %) je ve škole informováni o tom, jak se mají chovat na internetu. Ve škole není o pravidlech bezpečného užívání internetu informována pouze jedna desetina (21) dotazovaných.

Informování školou o pravidlech chování na internetu

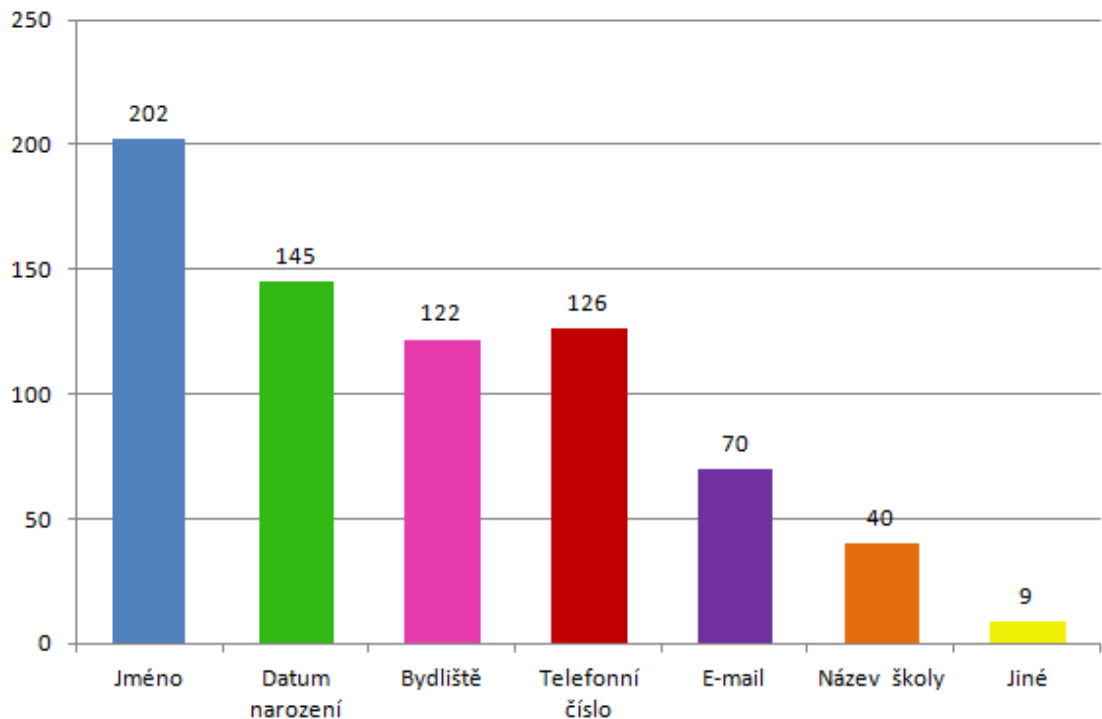

Graf 16: Informování školou o pravidlech chování na internetu

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pomocí otázky „Jaké své osobní údaje zveřejňuješ na internetu?“ jsme zjišťovali, zda žáci znají pravidlo pro bezpečné užívání internetu, kterým je: nezveřejňovat své osobní údaje na internetu. Tato otázka byla polouzavřená. Respondenti měli možnost zvolit více nabízených odpovědí, proto se celkový počet respondentů neshoduje s počty zaškrtnutých odpovědí, zároveň měli možnost uvést i jiné odpovědi než byly nabízeny. Graf 17 ukazuje, že respondenti na internetu nejvíce ze svých osobních údajů zveřejňují jméno (97,6 %) a datum narození (70 %). Z celkového počtu 207 respondentů jich 126 uvádí na internetu svůj e-mail (60,9 %), 122 žáků dává na internet i své bydliště (58,9 %). Téměř třetina žáků zveřejňuje na internetu název školy (33,8 %) a jako méně častý údaj uvádějí telefonní číslo (19,3 %). Jinou možnost odpovědi zvolilo 9 respondentů a jako tuto možnost uváděli: nic (4), zájmy (3) a falešné datum narození (2).

Zveřejňované osobní údaje

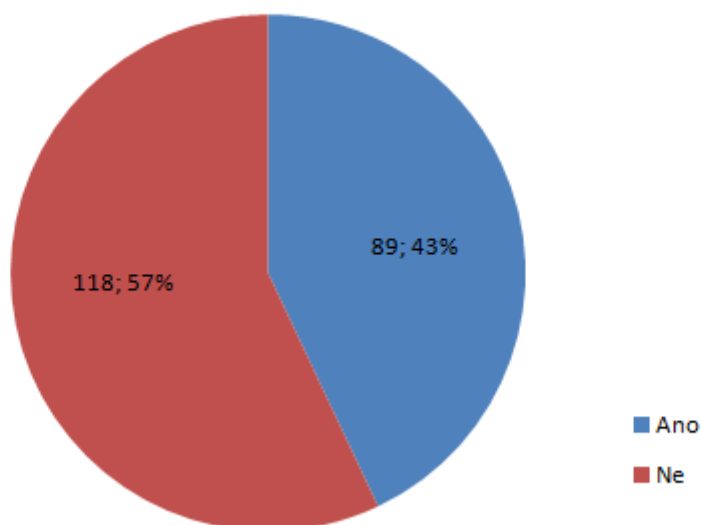

Graf 17: Zveřejňované osobní údaje

(Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka „Používáš internet ke psaní (komunikaci) s cizími lidmi?“ sloužila ke zjištění, zda respondenti komunikují na internetu i s neznámými lidmi. Jedním z pravidel bezpečného používání internetu je: nepoužívat internet ke komunikaci s cizími lidmi. Otázka byla uzavřená a respondenti měli na výběr z odpovědí „ano“ a „ne“. Graf 18 ukazuje, že z celkového počtu 207 respondentů jich více než polovina (118) nepoužívá internet pro komunikaci s cizími lidmi, zbylých 89 respondentů (43 %) využívá internet pro komunikaci i s lidmi, které neznají.

Komunikace s cizími lidmi

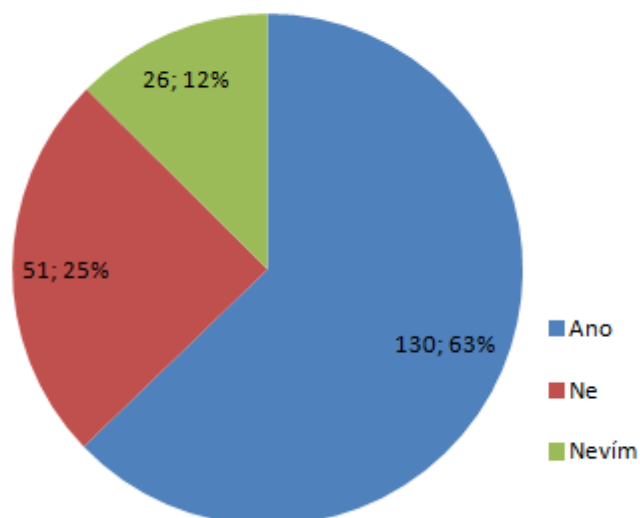

Graf 18: Komunikace s cizími lidmi

(Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka „Myslíš si, že osoba, která zveřejňuje na internetu tebe na fotografii nebo ve videu, k tomu potřebuje tvé svolení?“ zjišťovala, zda si žáci myslí, že osoba zveřejňující fotografii nebo video s nimi k tomu potřebuje jejich souhlas. Jedním z pravidel bezpečného používání internetu je: nezveřejňovat fotografie nebo videa bez souhlasu osoby, která je na nich. Otázka byla uzavřená a respondenti měli na výběr z odpovědí „ano“ a „ne“. Z grafu 19 lze vyčíst, že 130 dotázaných se domnívá, že je potřeba jejich souhlasu k zveřejnění fotografie nebo videa s nimi na internetu. Jedna čtvrtina respondentů (51) si myslí, že k zveřejnění fotografie nebo videa s nimi není potřeba jejich souhlasu. Zbýlých 26 respondentů (12 %) neví, zda je potřebný jejich souhlas, pokud někdo chce zveřejnit fotografie či video s nimi.

Souhlas ke zveřejnění fotografie či videa

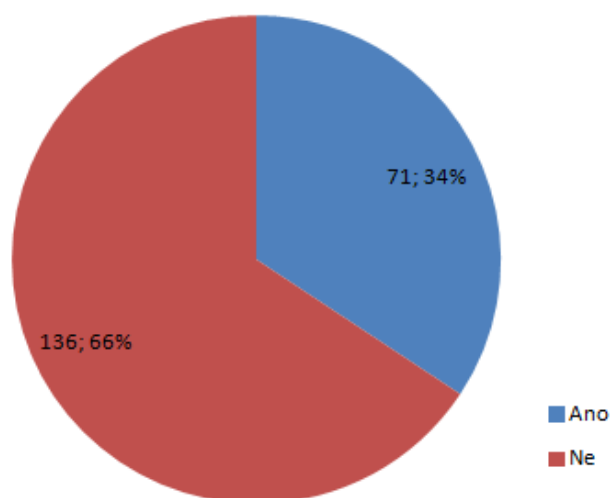
Graf 19: Souhlas ke zveřejnění fotografie či videa

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pomocí otázky „Věříš všem informacím, které si na internetu přečteš?“ jsme zkoumali, jestli žáci věří všem informacím, jež mohou vyhledat na internetu. Jedním z pravidel bezpečného používání internetu je: nevěřit všem informacím, které jsou na internetu. Otázka byla uzavřená a respondenti měli na výběr z odpovědí „ano“ a „ne“. Graf 20 ukazuje, že všem dostupným informacím na internetu věří 71 žáků (34 %) z celkového počtu 207 respondentů, ostatních 136 respondentů (66 %) nevěří všem informacím uvedeným na internetu.

Pravdivost informací na internetu

Graf 20: Pravdivost informací na internetu

(Zdroj: vlastní zpracování)

5 Vyhodnocení výzkumných otázek

1. Výzkumná otázka: Jak děti tráví svůj volný čas?

Z odpovědí respondentů vyplývá, že polovina žáků druhého stupně základní školy v Domažlicích disponuje 2-5 hodinami volného času po příchodu ze školy. Žáci tráví volný čas nejčastěji doma s rodinou, venku s přáteli, sami doma anebo návštěvou zájmového kroužku. Poměrně malé množství dětí využívá nabídku volnočasových aktivit v nízkoprahovém zařízení a ve školním klubu. Mezi nejoblíbenější zájmy žáků druhého stupně základní školy patří na prvním místě sociální sítě, dále poslech hudby a sport. Více než polovina respondentů vyplňuje svůj volný čas hraním her. Sledování televize se u respondentů objevuje až na pátém místě, téměř polovina dětí sleduje ve svém volném čase televizi. Mezi méně časté zájmy patří věnování se přírodě, čtení, fotografování, kreslení, malování, hra na hudební nástroj, učení se cizích jazyků a návštěva babičky.

2. Výzkumná otázka: Jak děti používají sociální sítě ve volném čase?

Nejpoužívanějšími sociálními sítěmi jsou Facebook a Instagram. Téměř polovina dotázaných má účet na sociální síti Snapchat. Na sociální síti Google+ má účet 38 respondentů. Okolo jedné desetiny žáků má účet na Twitteru a na Pinterestu. Mezi nejméně používané sociální sítě u žáků patří MySpace, Flickr a Meetup. Pouze tři žáci uvedli, že nemají účet na žádné sociální síti. Možnost jiné odpovědi zvolilo deset žáků. Jako jinou možnost uvedli: Musical.ly, Messenger, Tumblr a Skype. Téměř třetina žáků je stále online díky mobilnímu telefonu nebo tabletu a na sociální síti může trávit veškerý volný čas. Více než čtvrtina žáků stráví denně na sociální síti 1-3 hodiny. Více než 3 hodiny stráví denně na sociálních sítích 50 žáků. Méně než 1 hodinu denně používá sociální sítě 29 respondentů. Nejčastěji používají respondenti sociální sítě ke komunikaci s přáteli, ke sdílení příspěvků, fotografií a videí a k hraní her. Žáci v malé míře používají sociální sítě ke sdílení společného zájmu a k seznamování.

3. Výzkumná otázka: Uvědomují si děti, jaká rizika na ně mohou číhat na sociálních sítích?

Výzkum ukázal, že většina žáků si uvědomuje, že internet může pro jeho uživatele představovat určité riziko. Ale ve srovnání se zkoumáním, zda si respondenti myslí, že i jim osobně může hrozit na internetu nějaké riziko, tak 113 respondentů (55 %) se domnívá, že i pro může internet představovat určité riziko. Za největší rizika

na internetu považuje více než polovina respondentů posílání výhrůžných, vulgárních zpráv, ukradení hesel a rozesílání virů. Vystupování pod cizím nebo falešným jménem vnímá 45,4 % respondentů za rizikové, posílání fotek nebo videí se sexuálním obsahem považuje 44 % respondentů za riziko a setkání s osobou, kterou zná uživatel pouze přes internet, považuje 40,1 % žáků za riziko. Jako nejméně rizikové vnímají respondenti zesměšnění osoby na internetu (56; 27,1 %). Z celkového počtu 207 respondentů 54 dotázaných (26,1 %) nevnímá internet jako rizikový. S osobou, již poznali pouze přes internet, se setkalo 45 respondentů (22 %). Zbývajících 162 respondentů (78 %) se nikdy nesetkalo s osobou, kterou by znali pouze z internetu, a z tohoto výsledku vyplývá, že většina žáků (78 %) si uvědomuje riziko kybergroomingu, tedy setkání s cizí osobou z internetu a nebezpečí zneužití. Nadpoloviční většina žáků (163; 79 %) nikdy neposlala svoji intimní fotografii přes internet. Méně než čtvrtina respondentů (44; 21%) poslala svoji intimní fotografii přes internet. Z toho lze říci, že 79 % respondentů vnímá sexting, poslání fotografií a videí se sexuálním obsahem, za rizikové chování na internetu.

4. Výzkumná otázka: Znalí děti pravidla bezpečného chování na sociálních sítích?

Rodiče se jen v malé míře (27 %) zajímají a povídají si s dětmi o činnostech, které provozují na internetu. Ze všech 207 respondentů jich 152 (73 %) uvedlo, že se rodiče nezajímají a nepovídají si s nimi o tom, co dělají na internetu. Ze získaných údajů vyplývá, že škola učí žáky, jak by se měli chovat na internetu, toto tvrzení potvrzuje z celkového počtu 207 dotázaných 186 respondentů (90 %). Mezi nejčastěji uváděné osobní údaje na internetu patří jméno (97,6 %), datum narození (70 %), e-mail (60,9 %) a bydliště (58,9 %). Téměř třetina žáků zveřejňuje na internetu název školy (33,8 %) a jako méně častý údaj uvádějí telefonní číslo (19,3 %). Jinou možnost odpovědi zvolilo 9 respondentů a jako tuto možnost uváděli: nic, zájmy a falešné datum narození. Žáci neznají pravidlo bezpečného chování na internetu, že by neměli zveřejňovat své osobní údaje na internetu. Více než polovina žáků (57 %) nepoužívá internet pro komunikaci s cizími lidmi. Většina žáků (62,8 %) se domnívá, že ke zveřejnění fotografie nebo videa s nimi je potřeba jejich souhlasu. Všem dostupným informacím na internetu nevěří 66 % respondentů. Tyto získané údaje dokládají, že žáci prokázali znalost tří pravidel bezpečného chování na internetu, kterými jsou: nevěřit všem informacím uvedeným na internetu, nepoužívat internet pro komunikaci s cizími lidmi a nezveřejňovat fotografie nebo videa bez souhlasu osoby, která je na nich.

6 Diskuse

V této kapitole se pokusíme shrnout teoretické poznatky a získané výsledky výzkumu. Výzkum byl realizován prostřednictvím dotazníků pro žáky druhého stupně základní školy. Jelikož dotazníky vyplňovaly děti, je třeba brát v úvahu, že odpovědi v dotaznících nemusí být vždy pravdivé. Děti mohly na některé otázky odpovídat podle toho, co si myslely, že je správně a ne podle pravdy. Proto výsledky výzkumného šetření mohou být částečně zkreslené.

Volný čas je pro každého jedince velice důležitý. Slouží k obnově duševních a fyzických sil a pomáhá v navazování nových přátelství a partnerství. Podporuje zdravý životní styl, chrání před chorobami a přispívá k celkovému rozvoji osobnosti. Aby byl volný čas prospěšný, je potřeba, aby byl tráven smysluplně.¹⁰⁹ Z výzkumu vyplývá, že žáci druhého stupně základní školy mají po příchodu ze školy dostatek volného času. Polovina dětí má po příchodu ze školy dvě až pět hodin volného času a více než čtvrtina žáků má více než pět hodin volného času po příchodu ze školy. Děti tráví nejčastěji svůj volný čas doma s rodinou, venku s přáteli anebo samy doma. Nejvíce se děti ve volném čase věnují sociálním sítím, poslechu hudby, sportu a hraní her.

Výzkum ukázal, že téměř třetina žáků je stále připojena k internetu. Být stále online dětem umožňují inteligentní masová média, kterými jsou smartphony a tablety.¹¹⁰ Při charakteristice místa výzkumného šetření bylo zjištěno, že celý areál základní školy v Domažlicích je vybaven WiFi internetovou sítí, kterou mohou žáci zdarma využívat. Ale ve školním řádě je uvedeno, že žáci musí mít během výuky a během oběda ve školní jídelně vypnuté mobilní telefony.¹¹¹ Nabízí se zde otázka, zda nedochází k porušování těchto pravidel žáky? Kvůli nerespektování těchto zákazů by mohli žáci být stále připojeni. Další možností je, že žáci neodpovídali podle pravdy, ale vybírali odpověď podle toho, která jim přišla správná.

Žáci nejvíce používají sociální sítě: Facebook, Instagram, Snapchat a Google+. Nejčastěji slouží sociální sítě žákům ke komunikaci s přáteli, ke sdílení příspěvků, fotografií a videí a k hraní her. Facebook, Snapchat a Google+ jsou osobní sociální sítě, jejichž hlavní funkcí je komunikace s přáteli a sdílení zážitků. Instagram patří mezi

---

¹⁰⁹ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 14-15.

¹¹⁰ WIMMER, Roger D. a Joseph R. DOMINICK. *Mass Media Research* [online]

¹¹¹ Školní řád. In: *Stránky Základní školy Domažlice, Komenského 17* [online]

sítě pro sdílení obsahu, ale umožňuje také komunikaci s přáteli a sdílení fotografií a videí.¹¹² Zde je vidět, že funkce nejpoužívanějších sociálních sítí mezi žáky se shodují s odpověďmi žáků na otázku, k čemu používají sociální sítě.

Ze získaných dat vyplývá, že většina žáků si uvědomuje, že internet může pro jeho uživatele představovat určité riziko a zároveň si jsou vědomi, že internet i pro ně samotné představuje určité nebezpečí. Děti za největší rizika na internetu považují posílání výhrůžných, vulgárních zpráv, ukradení hesel, rozesílání virů a vystupování pod cizím nebo falešným jménem. Téměř polovina dětí vnímá i rizika, která může způsobit posílání fotek nebo videí se sexuálním obsahem a setkání s osobou, kterou zná uživatel pouze přes internet.

Rodina je primární sociální skupina, která předává jednotlivci určité hodnoty, normy a zvyklosti. Rodina by měla dítě chránit před škodlivými vlivy informačních a komunikačních technologií.¹¹³ Rodiče by měli s dětmi mluvit o tom, co dělají na internetu a učit je, jak se na internetu bránit. Při výzkumu bylo zjištěno, že se rodiče jen v malé míře zajímají o činnosti, které děti provozují na internetu. Domníváme se, že většina rodičů se spoléhá na školu, že žákům poskytne informace, jak předcházet rizikům na internetu a jak se bránit. Ze získaných údajů vyplývá, že ve škole jsou žáci informováni o tom, jak by se měli chovat na internetu, toto tvrzení potvrzuje devadesát procent dotázaných.

Na internetu číhá na jeho uživatele mnoho nebezpečí. Proto je potřeba znát pravidla bezpečného chování na internetu. Díky těmto pravidlům lze rizikům na internetu předcházet. Těchto pravidel je mnoho a blíže jsou popsány v teoretické části práce. Ve výzkumu jsme se zaměřili na ověřování čtyř pravidel. Žáci neznají pravidlo bezpečného chování na internetu, že by neměli zveřejňovat své osobní údaje na internetu. Mezi nejčastěji uváděné osobní údaje na internetu patří jméno, datum narození, e-mail a bydliště. Dva respondenti uvedli, že jako osobní údaj uvádějí falešné datum narození. Vytvořit si profil na Facebooku lze až od třinácti let.¹¹⁴ Aby žáci, kteří toto pravidlo nesplňují, mohli být na Facebooku, uvádějí při registraci falešné datum narození, aby si profil mohli vytvořit. Domnívám se, že většina žáků z šesté třídy falšují svá data narození, aby mohli mít účet na Facebooku, ale ne všichni žáci to přiznali. Získané údaje dokládají, že žáci prokázali znalost tří pravidel bezpečného chování

---

¹¹² ULLAGADDI, SAHANA. *The 3 Types of Social Networks and What to Post on Them* [online]

¹¹³ HOLLÁ, Katarína. *Kyberšikana*. IRIS, 2013, s. 70-71.

¹¹⁴ *Facebook: Help center* [online]

na internetu, kterými jsou: nevěřit všem informacím uvedeným na internetu, nepoužívat internet pro komunikaci s cizími lidmi a nezveřejňovat fotografie nebo videa bez souhlasu osoby, která je na nich.

Výzkum ukázal, že téměř všichni žáci mají účet na sociálních sítích. Sociální sítě pomáhají vytvářet nové mezilidské vztahy, umožňují komunikaci, slouží ke sdílení obsahu a spojují osoby sdílející společný zájem.¹¹⁵ Ale zároveň skrývají mnoho nebezpečí. Aby byla snížena pravděpodobnost výskytu rizikového chování, je důležitá účinná prevence ze strany školy a rodiny. Ze získaných údajů lze usuzovat, že prevence rizikového chování na internetu je na základní škole v Domažlicích prováděna efektivně. Žáci jsou školou informováni o možných rizicích na internetu a jak se před nimi bránit. Domníváme se, že škola by se měla zaměřit na spolupráci s rodiči žáků. Právě v této oblasti chybí účinná prevence. Z výzkumu vyplývá, že rodiče se nezajímají o to, co dělají jejich děti na internetu. Škola by mohla v rámci třídních schůzek informovat rodiče o nebezpečí na internetu a o možnostech, jak lze dítěti pomoci a na jaké instituce se mohou obrátit s prosbou o radu nebo o pomoc.

---

¹¹⁵ ULLAGADDI, SAHANA. *The 3 Types of Social Networks and What to Post on Them* [online]

Závěr

Cílem teoretické části práce bylo přiblížit problematiku volného času a sociálních sítí. Popsali jsme různé pohledy na volný čas, jeho funkce a význam. Zaměřili jsme se na různorodé možnosti trávení volného času. Volnočasové aktivity se uskutečňují ve všech prostředích života a výchovy dětí a mládeže od rodiny, přes školu, zájmové instituce, sdružení až po obec či média. Tyto aktivity tvoří významnou součást života jedince. Rozmanité volnočasové aktivity umožňují dětem a mládeži všestranný rozvoj. Součástí práce je také stručná charakteristika staršího školního věku. V této fázi vývoje se nacházejí žáci na druhém stupni základní školy. Zaměřili jsme se na biologické a sociální změny v životě jedince a na vztah k zájmům. Druhá kapitola teoretické části práce byla věnována významu sociálních sítí, jejich funkcím a typům. Jsou rozlišovány osobní sítě, sítě pro sdílení obsahu a sítě sdílející společný zájem. Část práce se zaměřovala na rizikové chování na internetu, mezi které patří: kyberšikana, sexting, kybergrooming a kyberstalking. V závěru teoretické části byl vysvětlen pojem prevence, její typy a možnosti ze strany rodičů, školy a vrstevníků. Vyjmenovali jsme také pravidla pro bezpečné používání internetu, která mohou uživatele sociálních sítí ochránit před možnými riziky. Cíl teoretické části byl splněn, čtenáři byli seznámeni s problematikou volného času, sociálních sítí, rizikového chování na internetu a prevencí.

Cílem praktické části bylo zmapovat množství a náplň volného času žáků druhého stupně, dále zjistit kolik času tráví na sociálních sítích, jak je využívají, zda si žáci uvědomují rizika, která jim mohou hrozit na internetu a jestli znají pravidla bezpečného chování na internetu. Tato pravidla pomáhají snižovat pravděpodobnost výskytu rizikového chování na internetu. Pro řešení výzkumného cíle byly stanoveny čtyři výzkumné otázky. *Jak děti tráví svůj volný čas? Jak děti používají sociální sítě ve volném čase? Uvědomují si děti, jaká rizika na ně mohou číhat na sociálních sítích? Znají děti pravidla bezpečného chování na sociálních sítích?*

Pro výzkumné šetření byl použit kvantitativně orientovaný výzkum a jako výzkumný nástroj byl vytvořen dotazník, který se skládal z 20 otázek. Respondenti byli žáci druhého stupně ze základní školy v Domažlicích. Výzkumu se zúčastnilo 207 žáků druhého stupně. Před odesláním dotazníku na základní školu v Domažlicích byl

proveden předvýzkum na jiné základní škole, aby bylo ověřeno, že položené otázky jsou pro žáky jasné a srozumitelné. Respondenti odpovídali na otázky, které zjišťovaly bližší informace o jejich volném čase, o používání sociálních sítí, o uvědomování si rizik na internetu a o znalostech pravidel bezpečného chování na internetu. Shromážděná data byla zpracována, analyzována a interpretována.

Cíl praktické části byl také splněn. Výzkum ukázal, že polovina žáků druhého stupně základní školy má po příchodu ze školy dvě až pět hodin volného času. Nejoblíbenější náplní volného času jsou sociální sítě, poslech hudby a sport. Sledováním televize a hraním her tráví volný čas okolo pětiny dotázaných žáků. Žáci tráví volný čas nejčastěji doma s rodinou, venku s přáteli, sami doma anebo návštěvou zájmového kroužku. Nejpoužívanějšími sociálními sítěmi mezi žáky jsou Facebook a Instagram. Téměř polovina dotázaných má účet na sociální síti Snapchat. Pouze tři respondenti uvedli, že nemají profil na sociálních sítích. Žáci využívají sociální sítě především ke komunikaci s přáteli, ke sdílení příspěvků, fotografií a videí a ke hraní her. Žákům jen v malé míře slouží sociální sítě k seznamování. Většina žáků si uvědomuje, že používání internetu s sebou také přináší určitá rizika. Za největší rizika žáci považují posílání výhružných, vulgárních zpráv, ukradení hesel a rozesílání virů. Žáci znají pravidla bezpečného používání internetu, vědí, že není bezpečné používat internet ke komunikaci s cizími lidmi, že pokud někdo zveřejňuje na internetu fotku nebo video s jejich osobou, potřebuje k tomu jejich souhlas, a že ne všechny informace zveřejněné na internetu jsou pravdivé.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje:

- *Akademický slovník cizích slov: [A-Ž]*. Dotisk. Praha: Academia, 1997. ISBN 80-200-0607-9.
- BÁRTÍK, Pavel, MIOVSKÝ, Michal, ed. *Primární prevence rizikového chování ve školství: [monografie]* Praha: Sdružení SCAN, c2010. ISBN 978-80-87258-47-7.
- DEEVER, Jeffery. *Kříže u cesty*. Ostrava: Domino, 2009. ISBN 978-80-7303-492-4.
- ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-79-6.
- HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i. e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.
- HOFBAUER, Břetislav *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- HOLLÁ, Katarína. *Kyberšikana*. IRIS, 2013, 111 s. ISBN 978-80-8153-011-1.
- JANIŠ, Kamil ml. *Úvod do problematiky volného času*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2009. ISBN 978-80-7248-530-7.
- KAPLÁNEK, Michal. *Čas volnosti - čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0450-3.
- KAVALÍR, Aleš (ed.). *Kyberšikana a její prevence: příručka pro učitele*. Plzeň: Pro město Plzeň zpracovala společnost Člověk v tísni, pobočka Plzeň, 2009. ISBN 978-80-86961-78-1.
- KOHOUT, Roman a Radek KARCHŇÁK. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 978-80-260-9543-9.
- KOLÁŘ, Michal. *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-871-5.
- KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5595-3.

- LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.
- MATĚJČEK, Zdeněk a Marie POKORNÁ. *Radosti a strasti: předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk*. Vyd. 1. Jinočany: H, 1998, 205 s. ISBN 80-860-2221-8.
- PASTOROVÁ, PaedDr. Markéta. *Doporučené očekávané výstupy Metodická podpora pro výuku průřezových témat v základních školách*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2011. ISBN 978-80-87000-76-2.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-569-5.
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6
- ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Přeložil Ondřej VÁGNER. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-984-2.
- ŘÍČAN, Pavel a Pavlína JANOŠOVÁ. *Jak na šikanu*. Praha: Grada, 2010. Pro rodiče. ISBN 978-80-247-2991-6.
- SAK, Petr a Jiří MAREŠ. *Člověk a vzdělání v informační společnosti*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-230-0.
- SKALKOVA, J., et al. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. Praha: SPN, 1983. 208 s. ISBN 14-411-83.
- SKUTIL, M., et al. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011, 254 s. ISBN 9788073677787.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 978-80-246-0956-0.
- VÁŽANSKÝ, Mojmír a Vladimír SMÉKAL. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-901737-9-9.
- VESELÁ, Jana. *Základy sociologie volného času*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1999. ISBN 80-7194-187-5.
- *Výchova a volný čas: sborník příspěvků- mezinárodní konference o výchově a volném čase*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Sborníky. ISBN 80-7040-849-9.

Internetové zdroje:

- *Bezpečnýinternet.cz: Rady pro bezpečnou on-line komunikaci* [online]. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <http://www.bezpecnyinternet.cz/zacatecnik/on-line-komunikace/bezpecna-komunikace.aspx>
- BLAŽEK, Zdeněk. *Vznik a historie facebooku* [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://www.zdenekblazek.cz/vznik-a-historie-facebooku/>
- BUCK, Stephanie. *The Beginner's Guide to Instagram* [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <https://mashable.com/2012/05/29/instagram-for-beginners/#jNT11fwmPZqG>
- Business.center.cz: *Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník* [online]. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <https://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcansky-zakonik/>
- *Businessdictionary* [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://www.businessdictionary.com/definition/Twitter.html>
- *Businessdictionary* [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://www.businessdictionary.com/definition/Myspace.html>
- DEIRMENJIAN, John M. *Stalking in Cyberspace* [online]. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/dc31/5c09f4a5d761b919c43c5ca4521393f08d22.pdf>
- *Diakonie Českobratrské církve evangelické: Diakonie Západ* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.diakoniezapad.cz/rubriky/hlavni-clanky/domazlicky-nizkoprahovy-klub-fontana-zbroji-proti-nelegalnim-graffiti/>
- *DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE DOMINO DOMAŽLICE* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.ddmdomazlice.cz/o-dome-deti-1/o-nas/>
- *Facebook: Help center* [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: https://www.facebook.com/help/157793540954833?helpref=faq_content
- *Flickr* [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/about>
- HALL, Catherine a Michael ZARRO. *Social curation on the website Pinterest.com* [online]. 2017 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/meet.14504901189/full>
- HU, Yuheng, Lydia MANIKONDA a Subbarao KAMBHAMPATI. *What We Instagram: A First Analysis of Instagram Photo Content and User Types* [online].

- [cit. 2018-02-22]. Dostupné z:
<https://www.aaai.org/ocs/index.php/ICWSM/ICWSM14/paper/viewFile/8118/8087>
- JAISHANKAR, K. *Sexting: A new form of Victimless Crime?* [online]. 2009 [cit. 2018-01-17]. Dostupné z:
<http://www.cybercrimejournal.com/editorialijccjan2009.pdf>
  - *Jak na internet* [online]. 2018 [cit. 2018-01-07].
Dostupné z: <https://www.jaknainternet.cz/page/1751/socialni-site/>
  - JONES, Lisa M., Kimberly J. MITCHELL a Wendy A. WALSH. *A Content Analysis of Youth Internet Safety Programs: Are Effective Prevention Strategies Being Used?* [online]. 2014 [cit. 2018-01-17] Dostupné z:
<https://scholars.unh.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1040&context=ccrc>
  - *Klinika adiktologie: 1. lékařská fakulta Všeobecná fakultní nemocnice Univerzita Karlova v Praze* [online]. [cit. 2018-01-07]. Dostupné z:
<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3074/Vymezeni-rizikoveho-chovan>
  - *LinkedIn* [online]. 2015 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z:
<https://about.linkedin.com/cs-cz>
  - *Metodický portál: RVP* [online]. [cit. 2018-01-07]. Dostupné z:
<https://clanky.rvp.cz/clanek/o/g/15075/UVOD-DO-PROBLEMATIKY-SOCIALNICH-SITI.html/>
  - MŠMT. *Metodický pokyn ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních* [online]. In [cit. 2018-01-31]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny?highlightWords=Metodick%C3%A9+doporu%C4%8Den%C3%AD+pro+prim%C3%A1rn%C3%AD+prevenci+rizikov%C3%A9ho+chov%C3%A1n%C3%AD+%C5%A1kol%C3%A1ch>
  - PALGUTA, Ján. *Životní styl žáků základních škol v ČR* [online]. In. Praha, 2013, s. 26 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://docplayer.cz/3540619-Zivotni-styl-zakladnich-skol-v-cr.html>
  - *Prevence-info.cz: Prevence rizikového chování* [online]. [cit. 2018-01-01]. Dostupné z: <http://www.prevence-info.cz/p-prevence/zakladni-princip-primarni-prevence>
  - *Prevence-info.cz: Prevence rizikového chování* [online]. [cit. 2018-01-02]. Dostupné z: <http://www.prevence-info.cz/p-prevence/specificka-primarni-prevence>

- *Prevence-info.cz: Prevence rizikového chování* [online]. 2016 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://www.prevence-info.cz/p-prevence/nespecificka-primarni-prevence>
- SANDER, Thomas H. □ “*E-associations? Using Technology to Connect Citizens: The Case of Meetup.com*” [online]. 2005 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://195.130.87.21:8080/dspace/bitstream/123456789/985/1/E-associations%20using%20technology%20to%20connect%20citizens%20the%20case%20of%20meetup.com.pdf>
- SINGH, Kyli. *The Beginner’s guide to Snapchat* [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <https://mashable.com/2014/08/04/snapchat-for-beginners/#tGbVVD9ARuq4>
- STERN, Lesa A. a Kim TAYLOR. *Social Networking on Facebook* [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.468.9939&rep=rep1&type=pdf#page=9>
- *Stránky Základní školy Domažlice, Komenského 17* [online]. 1999 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: http://zskom17.cz/cz_info.htm
- *Školní řád. In: Stránky Základní školy Domažlice, Komenského 17* [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: www.zskom17.cz/Školní%20řád%202010.doc
- ULLAGADDI, SAHANA. *The 3 Types of Social Networks and What to Post on Them* [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://blog.klout.com/t5/Klout-Blog/The-3-Types-of-Social-Networks-and-What-to-Post-on-Them/ba-p/587>
- UTZ, Sonja. *Is LinkedIn making you more successful? The informational benefits derived from public social media* [online]. 2015 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1461444815604143>
- VALDES, Kathy. *Digital Unite* [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <https://www.digitalunite.com/guides/social-networking-blogs/google-plus/what-google-plus>
- *Vyhláška o zájmovém vzdělávání č. 74/2005 Sb* [online]. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>
- WACHS, Sebastian, Karsten D. WOLF a Ching-Ching PAN. *Cybergrooming: Risk factors, coping strategies and associations with cyberbullying* [online]. 2012, 6 [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: <http://www.psicothema.com/pdf/4064.pdf>

- *WebWise making the most of being online: What are social networking sites?* [online]. [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/webwise/guides/about-social-networking>
- WIMMER, Roger D. a Joseph R. DOMINICK. *Mass Media Research* [online]. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=FTukyZrOED0C&oi=fnd&pg=PP1&dq=what+are+media&ots=DpwMyKR7zm&sig=bBHYqfF-6umRhhbnmJCdI52Gz8I&redir_esc=y#v=onepage&q=what%20are%20media&f=false
- *Zákony pro lidi.cz: Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb.* [online]. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>
- *Zákony pro lidi.cz: Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.* [online]. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>
- *ZUŠ Domažlice Jindřicha Jindřicha* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.zus-domazlice.cz/cs/zusdomazlice-zakladniinformace/>

Příloha

Dotazník pro děti

Ahoj žákyně a žáci,

jsem studentkou Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a prosím Vás o vyplnění tohoto dotazníku k mé bakalářské práci na téma: Sociální sítě ve volném čase dětí druhého stupně ZŠ. Dotazník je anonymní a výsledky použiji pouze pro výzkumné účely mé bakalářské práce. Děkuji za Váš čas a spolupráci.

Iveta Klustová

1. Jsi:

- Dívka
- Chlapec

2. Do jaké chodíš třídy:

- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

3. Bydlíš:

- Ve městě
- Na vesnici

4. Kolik volného času ti zbývá po příchodu ze školy? (volný čas je doba, kdy sám/sama rozhoduješ o tom, co budeš dělat a baví tě to)

- 0-2 hodiny
- 2-5 hodin
- 5 a více hodin

5. Kde a s kým trávíš svůj volný čas?

Rozdělte: 100 bodů.

- Doma s rodinou
- Doma sám
- Doma s přáteli
- Venku s rodinou

- Venku sám
- Venku s přáteli
- Ve školním klubu
- Na zájmovém kroužku

V nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež

6. Čemu se věnuješ ve volném čase?

- Sociální sítě
- Sport
- Četba
- Poslech hudby
- Hraní her
- Příroda
- TV
- Jiné:

7. Na jakých sociálních sítích máš účet?

- Facebook
- My Space
- Twitter
- Instagram
- Snapchat
- Google+
- Pinterest
- Flickr
- Meetup
- Nemám účet na žádné sociální síti
- Jiné:

8. Kolik času denně strávíš na sociální síti?

- Méně než 1 hodinu
- 1-3 hodiny
- Více než 3 hodiny
- Jsem stále online (chytrý telefon, tablet)
- Nepoužívám sociální sítě

9. Co na sociální síti děláš?

Rozdělte: 100 bodů

- Komunikace s přáteli
- Seznamování
- Sdílení příspěvků, fotografií a videí
- Hraní her
- Sdílení společného zájmu

10. Domníváš se, že internet představuje pro jeho uživatele nějaké riziko?

- Ano
- Ne

Nevím, nepřemýšlím o tom.

11. Myslíš si, že i tobě hrozí nějaké riziko na internetu?

- Ano
- Ne

Nevím, nepřemýšlím o tom.

12. Povídají si s tebou rodiče o tom, co děláš na internetu?

- Ano
- Ne

13. Říkají ti ve škole, jak by ses měl/a chovat na internetu?

- Ano
- Ne

14. Jaké své osobní údaje zveřejňuješ na internetu?

- Jméno
- Datum narození
- Bydliště
- E-mail
- Název školy
- Telefonní číslo
- Jiné:

15. Co považuješ za riziko, které může uživatelům hrozit na internetu?

- Posílání výhružných, vulgárních zpráv
- Ukradení hesel
- Rozesílání virů

- Vystupování pod cizím nebo falešným jménem
- Posílání fotek nebo videí se sexuálním obsahem
- Sejit se s osobou, kterou znáš jen přes internet
- Zesměšnění osoby na internetu
- Nevnímám internet jako rizikový
- Jiné:

16. Používáš internet ke psaní (ke komunikaci) s cizími lidmi?

- Ano
- Ne

17. Sešel/ Sešla ses někdy s někým koho jsi poznal/a pouze přes internet?

- Ano
- Ne

18. Myslíš si, že osoba, která zveřejňuje na internetu tebe na fotografii nebo ve videu, k tomu potřebuje tvé svolení?

- Ano
- Ne
- Nevím

19. Věříš všem informacím, které si na internetu přečteš?

- Ano
- Ne

20. Poslal/a jsi někomu svoji intimní fotografii přes internet?

- Ano
- Ne

Seznam grafů

Graf 1: Rozdělení respondentů podle pohlaví	38
Graf 2: Rozdělení respondentů podle bydliště.....	39
Graf 3: Rozdělení respondentů podle třídy	39
Graf 4: Množství volného času	40
Graf 5: Způsob trávení volného času – kde a s kým.....	42
Graf 6: Způsob trávení volného času	43
Graf 7: Účet na sociálních sítích.....	44
Graf 8: Strávený čas na sociálních sítích	45
Graf 9: Činnosti na sociálních sítích.....	46
Graf 10: Riziko internetu pro uživatele	47
Graf 11: Riziko na internetu subjektivně	48
Graf 12: Vnímaná rizika na internetu	49
Graf 13: Setkání s osobou z internetu	50
Graf 14: Poslání intimní fotografie	51
Graf 15: Zájem rodičů o činnosti dětí na internetu	52
Graf 16: Informování školou o pravidlech chování na internetu.....	53
Graf 17: Zveřejňované osobní údaje.....	54
Graf 18: Komunikace s cizími lidmi.....	55
Graf 19: Souhlas ke zveřejnění fotografie či videa.....	56
Graf 20: Pravdivost informací na internetu	57

Seznam tabulek

Tabulka 1: Způsob trávení volného času	41
Tabulka 2: Používání sociálních sítí	46